

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS SHELACH • MAAMAR 17

ביאור הדברים ע"פ אני כו' דפ' ציצית וענין...

Explication des mots « Je suis [Havaya,
votre D.ieu] » dans le passage des tsitsit

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/shelach/17/

1 ביאור הדברים ע"פ אני כו' דפ' ציצית וענין בשעה שישראל אומרים יהא שמיה רבא כו'.

Explication des paroles «Je suis», etc., dans le passage des tsitsit, et du sujet de «Lorsque Israël dit: "Que Son grand Nom"», etc.

להבין ענין הרצון שנתבאר שהוא בחי' חיצונית נגד השכל דהלא הרצון גבוה מהשכל (כי הרצון הוא בחינת כתר והשכל הוא בחינת חכמה וזהו שמבקשים יהי רצון ועמ"ש בד"ה מה יפו פעמיך ובד"ה מזוזה מימין).

[Il faut] comprendre le sujet de la volonté, dont il a été expliqué qu'elle est l'aspect extérieur ('hitsoniyout) par rapport à l'intellect: la volonté n'est-elle pas supérieure à l'intellect? (Car la volonté est le niveau de Kéter (la Couronne), et l'intellect celui de 'Hokhma (sagesse); c'est pourquoi nous demandons: «Yehi ratson (Que telle soit Ta volonté).» Voir aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par «Que tes pas sont beaux», et dans celui commençant par «La mezouza à droite».)

אך הענין כי יש בי בחי' שכל. אי הוא בחי' חכמה אבא דאצילות שיונק ממזלא דאריך והוא למטה מהרצון

Cependant, l'explication est qu'il existe deux niveaux d'intellect. Le premier est le niveau de 'Hokhma, Abba du Monde d'Atsilout (Émanation), qui reçoit sa nourriture du mazal d'Arich [Anpin]; il est inférieur à la volonté,

שהרי יניקתו מבחי' שערות בלבד הנמשכות מבחינת גלגלתא שהוא רצון ואין ערוך השערות לגבי בחי' גלגלתא עצמה, והב' הוא בחינת מוחא סתימאה

car sa nourriture provient uniquement du niveau des cheveux, qui sont issus du niveau de la Goulgalta (le crâne), lequel est la volonté; or les cheveux ne sont en rien comparables au niveau de la Goulgalta elle-même. Le second est le niveau de Mo'ha Stima'a (le cerveau caché),

שהוא בחינת שכל הנעלם מכל רעיון והוא למעלה מן הרצון כי בו הוא בחינת תענוג שהוא בבחי' א"ס ממש

qui est le niveau de «l'intellect caché à toute pensée»; il est supérieur à la volonté, car il contient le niveau du plaisir, qui est véritablement de l'ordre de l'Infini (Ein Sof) lui-même.

(והרצון הוא בחי' חיצוניות של מו"ס [מוחא סתימאה] וכמו הגלגלת לגבי המוח שכתוכו, שבחינת מו"ס [מוחא סתימאה] הוא הפנימיות של הרצון שהוא הטעם הכמוס של הרצון, וכל זה מבואר בע"ח [בעץ חיים]) (שער כ"ב פ"ה)

(Et la volonté est l'aspect extérieur de Mo'ha Stima'a, comme le crâne par rapport au cerveau qu'il contient; car le niveau de Mo'ha Stima'a est la dimension intérieure (pnimiyout) de la volonté, c'est-à-dire la raison cachée de la volonté. Tout cela est expliqué dans Etz Chaim) (Sha'ar 22, chapitre 5):

כי המוח הסתום שבכתר כו' בכתר יש בו בחי' פנימיות שהם מוחין שבו בעצמו כו'

«Car le cerveau caché qui se trouve dans Kéter», etc.; «dans Kéter, il existe une dimension intérieure, constituée des mo'hin qui lui sont propres», etc.

ע"ש, הרי מבואר מזה דבחי' מו"ס [מוחא סתימאה] זהו פנימית דגלגלתא שהיא חיצוניות שלו וכמשנ"ת [וכמו שנתבאר] גם כן במ"א בביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה ונקרא סתימאה כי אינו בא לידי גילוי כלל.

Voir là-bas. Il ressort donc de là que le niveau de Mo'ha Stima'a est la dimension intérieure de la Goulgulta, qui en est la dimension extérieure, comme cela a également été expliqué ailleurs, dans l'explication du verset «Car sur toute gloire, il y aura un dais». Il est appelé Stima'a (caché) parce qu'il ne se révèle jamais.

מה שאין כן חכמה דאצילות דאתפתחא לל"ב שבילין וכמ"ש בזהר ח"ג [חלק ג'] (דקכ"ח סע"ב [סוף עמוד ב]) שזהו ענין ונהר יוצא מעדן כו'.

Il n'en va pas ainsi de la 'Hokhma d'Atsilout, qui « s'ouvre en trente-deux sentiers », comme il est écrit dans le Zohar, partie III (fin de 128b) : tel est le sens de « Un fleuve sort d'Éden », etc.

והמשכת החכמה דאצילות מח"ס [מחכמה סתימאה] הוא על ידי שערות ועל זה נאמר וזרח משעיר למו (עמ"ש מזה בביאור ע"פ ואהיה אצלו אמון וע"פ תורה צוה כו')

Et le déversement de la 'Hokhma d'Atsilout depuis la 'Hokhma cachée ('Hokhma Stima'a) se fait par les cheveux ; c'est à ce sujet qu'il est dit : « Il resplendit depuis Séir vers eux » (voir ce qui est écrit à ce sujet dans l'explication de « Alors j'étais auprès de Lui comme un nourrisson », et de « La Torah [que Moché] a commandée », etc.) ;

שבחינת שיערה אי' בלבד נמשך להיות מושג ולהיות תענוג הנשמות בגי'ע [בגן עדן] כו'. וגם המשכת השערות וניקתן מח"ס הוא ע"י בחי' גלגלתא שמכסה על מו"ס [מוחא סתימאה]

car seul le niveau d'un unique cheveu se déverse afin d'être appréhendé et de procurer du plaisir aux âmes dans le Gan Eden, etc. De même, le déversement des cheveux et leur subsistance depuis la 'Hokhma cachée passent par le niveau de la Goulgulta, qui recouvre la Mo'ha Stima'a ;

דהיינו שהרצון מסתיר ומעלים את בחינת מו"ס [מוחא סתימאה] שלמעלה מהרצון ולהיות רק שיערה לבד נמשכת על ידי הגלגלת כו',

c'est-à-dire que la volonté dissimule et occulte le niveau de la Mo'ha Stima'a, qui est au-dessus de la volonté, de sorte que seul un cheveu est déversé par l'intermédiaire du crâne, etc.

ולכן מבואר בענין מנין הע"ס [העשר ספירות] דלפעמים הכתר נמנה במנין הע"ס [העשר ספירות] ופעמים הדעת נמנה ואז אין הכתר נמנה, והיינו כי כשמונים בחינת חיצוניות הע"ס [העשר ספירות]

C'est pourquoi il est expliqué, au sujet du décompte des dix Séfirot, que parfois Kéter est compté parmi les dix Séfirot, tandis que parfois Daat est compté et que Kéter ne l'est alors pas. Autrement dit, lorsque l'on compte le niveau de la dimension extérieure des dix Séfirot,

אזי גם הכתר נמנה במנין הספירות, כי חיצוניות הכתר דהיינו הרצון נמנה בכלל עשר ספירות. אבל בבחינת פנימיות אין הכתר נמנה.

Kéter est alors lui aussi compté parmi les Séfirot, car la dimension extérieure de Kéter, à savoir la volonté, est incluse dans les dix Séfirot. Mais selon la dimension intérieure, Kéter n'est pas compté.

כי פנימיות הכתר הוא מו"ס [מוחא סתימאה] שהוא בחינת א"ס ממש ואינו בכלל ע"ס [עשר ספירות] אלא שהוא מקור כו' ואז החכמה דאצילות היא הראשונה שבע"ס [שבעשר ספירות] ראשית חכמה.

Car la dimension intérieure de Kéter est la Mo'ha Stima'a, qui est le niveau de l'Infini lui-même ; elle n'est pas incluse parmi les dix Séfirot, mais en est plutôt [la] source, etc. Dans ce décompte, la 'Hokhma d'Atsilout est alors la première des dix Séfirot : « reishit 'Hokhma » (le commencement est la 'Hokhma).

(ולפי זה מה שכתוב במ"א בדוכתי טובא בענין תורה ומצות בהא דלפעמים משמע שהתורה היא למעלה מהמצות ופעמים משמע שהמצות הם למעלה מהתורה שהענין הוא ששניהם אמת

(Et selon cela, ce qui est écrit ailleurs, en de nombreux endroits, au sujet de la Torah et des mitsvot — parfois, il semble que la Torah soit supérieure aux mitsvot, et parfois, que les mitsvot soient supérieures à la Torah — s'explique par le fait que les deux sont vrais,

כי התורה היא מבחי' מוחא והמצות מבחי' גלגלתא ויש מעלה במוח שאינו בגלגלתא שהוא בחינת פנימית ויש מעלה בגלגלתא שהוא חיצונית עליון יותר כו'.

car la Torah relève du niveau de la Mo'ha (le cerveau), et les mitsvot du niveau de la Gulgalta ; le cerveau possède un avantage qui fait défaut à la Gulgalta, car il relève de la dimension intérieure, tandis que la Gulgalta possède un avantage, car elle est une dimension extérieure d'un niveau supérieur, etc. —

צ"ל לפי זה [לפי זה] דהיינו לפי שהתורה נמשכת מחכמה דאצילות ולגבי חכמה דאצילות שייך לומר כן שעם היותה בחינת פנימית וגלגלתא היא חיצונית.

il faut, selon ce qui précède, [comprendre] ainsi : la Torah étant tirée de 'Hokhma d'Atsilout, il convient de le dire à propos de 'Hokhma d'Atsilout : bien qu'elle relève de la dimension intérieure et que la Gulgalta soit la dimension extérieure,

אך לפי שהיא חיצונית הכתר לכן בבחינה זו היא גבוה יותר מהחכמה דאצילות ואף על פי כן בבחינה א' יש מעלה בחכמה יותר להיותה בחינת פנימית וגלגלתא היא בחי' חיצונית.

pourtant, puisque [la Gulgalta] est la dimension extérieure de Kéter, elle est, sous cet aspect, supérieure à 'Hokhma d'Atsilout ; et malgré cela, sous un certain aspect, 'Hokhma possède un avantage, puisqu'elle relève de la dimension intérieure, tandis que la Gulgalta relève de la dimension extérieure.

וכ"מ [וכן משמע] בע"ח [בעץ חיים] שם שכ"ב פ"ה ובפרק א' אות ב' במ"ש לכן בבחי' זו המוחין הם עיקרים כו' ע"ש.

Cela ressort également d'Etz Chaim, là, Sha'ar 22, chapitre 5, et du chapitre 1, section 2, où il est écrit : « C'est pourquoi, sous cet aspect, les mo'hin sont l'essentiel », etc. ; voir là-bas.

אבל מו"ס [מוחא סתימאה] שהיא פנימית הכתר היא למעלה לגמרי מבחי' גלגלתא שהיא חיצונית שלו.
מאחר דמו"ס [דמוחא סתימאה] הוא הבחינה שבכתר שאינו במנין הע"ס [העשר ספירות] כלל פשיטא דבחי' זו
הוא למעלה לגמרי מבחינה שבכתר שהוא במנין הע"ס [העשר ספירות]

Mais Mo'ha Stima'a, qui est la dimension intérieure de Kéter, est entièrement au-dessus du niveau de la Gulgalta, qui en est la dimension extérieure. Puisque Mo'ha Stima'a est le niveau de Kéter qui n'entre aucunement dans le décompte des dix Séfirot, il est évident que ce niveau est entièrement au-dessus du niveau de Kéter qui entre dans le décompte des dix Séfirot ;

כי הבחי' שאינו במנין הע"ס [העשר ספירות] היינו לפי שהיא בחינה תחתונה שבמאציל דאנת הוא חד ולא
בחושבן וכמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שמ"א פ"ג [פרק ג']. ואע"ג [ואף על גב] דבע"ח [דבעץ חיים] שם איתא דזהו בחי'
עתיק ומו"ס [ומוחא סתימאה] הוא בבחי' א"א,

car le niveau qui n'entre pas dans le décompte des dix Séfirot est ainsi exclu parce qu'il est le niveau le plus bas de l'Émanateur, car «Tu es Un, mais non pas en nombre», comme il est écrit dans Etz Chaim, Sha'ar 41, chapitre 3. Et bien qu'Etz Chaim y indique qu'il s'agit du niveau d'Atik, tandis que Mo'ha Stima'a relève du niveau d'Arich Anpin,

אך הרי ע"ז נתבאר כאן שבמו"ס [שבמוחא סתימאה] הוא בחי' תענוג שהוא בחי' א"ס ממש ור"ל [ורוצה לומר]
דבחי' עתיק שהוא בחי' תענוג הוא מתגלה בח"ס [בחכמה סתימאה] בבחי' פנימית ממש. משא"כ בחי'
גלגלתא שהיא חיצונית וכמ"ש בע"ח [בעץ חיים]

pourtant, à ce sujet, il a été expliqué ici qu'il y a dans Mo'ha Stima'a le niveau du plaisir, qui est le niveau de l'Infini lui-même. Autrement dit, le niveau d'Atik, qui est celui du plaisir, se révèle dans la 'Hokhma cachée selon la dimension véritablement intérieure ; il n'en va pas de même pour le niveau de la Gulgalta, qui est la dimension extérieure, comme il est écrit dans Etz Chaim)

(שכ"ב פ"ה) באריכות, וע"כ מו"ס [מוחא סתימאה] אינו במנין ע"ס [עשר ספירות] ע"ד מ"ש בע"ח [בעץ חיים] (שמ"א
פ"ג [פרק ג']). ועיין מ"ש בביאור ע"פ שוש אשיש מבואר כמ"ש כאן.

(Sha'ar 22, chapitre 5), longuement. C'est pourquoi Mo'ha Stima'a n'entre pas dans le décompte des dix Séfirot, conformément à ce qui est écrit dans Etz Chaim (Sha'ar 41, chapitre 3). Voir également ce qui est écrit dans l'explication de «Je me réjouirai grandement» : cela y est expliqué conformément à ce qui est écrit ici.

אמנם בביאור ע"פ יביאו לכוש מלכות מבואר דגם לגבי בחי' מו"ס [מוחא סתימאה] שייך לומר שיש בחי' בגלגלתא שהיא גבוה יותר

Cependant, dans l'explication sur «Qu'on apporte un vêtement royal», il est expliqué que même par rapport au niveau de Mo'ha Stima'a, il convient de dire qu'il existe dans la Guilgalta un aspect supérieur;

כי מו"ס [מוחא סתימאה] היא חכמה שבכתר והוא מקור התורה וגלגלתא הוא כתר שבכתר והוא מקור המצות

car Mo'ha Stima'a est la 'Hokhma au sein de Kéter, source de la Torah, tandis que la Guilgalta est le Kéter au sein de Kéter, source des mitsvot;

אלא שהיא חיצונית כו' וכן נת' [נתבאר] עוד במ"א, ולכאורה זהו נגד מ"ש בע"ח [בעץ חיים] (שכ"ב פ"ה) seulement, elle est la dimension extérieure, etc. Cela a également été expliqué ailleurs. Or, à première vue, cela contredit ce qui est écrit dans Etz Chaim (Sha'ar 22, chapitre 5),

הנ"ל, ולפ"ז [ולפי זה] צ"ל שהפנימית דכתר שלמעלה לגמרי מגלגלתא הוא מ"ש בע"ח [בעץ חיים] שכ"ב ספ"ו שהכתר שלו הוא אור רוחני מקיף עליו כו'

mentionné plus haut. Selon cela, il faut dire que la dimension intérieure de Kéter, entièrement supérieure à la Guilgalta, est ce qui est écrit dans Etz Chaim, Sha'ar 22, fin du chapitre 6: «son Kéter est une lumière spirituelle qui l'entoure», etc.;

אמנם החיצונית שלו המתפשטים למטה כו' הוא הגלגלת כו' ע"ש, וזהו ענין רישא וגולגלתא ומוחי המבואר בזהר פ' אמור (דצ"ו ע"ב)

«toutefois, sa dimension extérieure, qui se répand vers le bas», etc., «est le crâne», etc.; voyez là-bas. C'est là le sens de «la tête, le crâne et les cerveaux» (reicha ve-guilgalta ou-mo'hi), expliqué dans le Zohar, Parachat Emor (96b);

ע"ש במק"מ [במקדש מלך] דפ"י רישא הוא עיקר הכתר שהוא בסוד אור מקיף וגלגלתא הוא חיצונית הכתר כו'

voyez là-bas dans le Mikdash Melekh, qui explique que reicha, «la tête», est l'essence de Kéter, relevant du secret de la lumière enveloppante, tandis que Guilgalta est la dimension extérieure de Kéter, etc.

והרמ"ז [והרב משה זכות] כ' [כתב] רישא הוא פנימית הכתר גלגלתא הוא סיום חיצוניותו המתפשט ונעשה גלגלתא כמ"ש בא"י [בארץ ישראל] עכ"ל [עד כאן לשונו], וכוונתו ג"כ למ"ש בע"ח [בעץ חיים] שכיב ספ"ו החיצוניות שלו המתפשטים כו',

Et le Ramaz écrit : « Reicha est la dimension intérieure de Kéter ; Guilgalta est l'extrémité de sa dimension extérieure, qui se répand et devient la Guilgalta, comme il est écrit dans [l'ouvrage qu'il désigne par les initiales] A.Y. » Fin de citation. Son intention est également de renvoyer à ce qui est écrit dans Etz Chaim, Sha'ar 22, fin du chapitre 6 : « sa dimension extérieure, qui se répand », etc.

וא"כ לכאורה זהו סתירה למ"ש כאן דבחי מו"ס [מוחא סתימאה] הוא הבחינה פנימית שבכתר שאינו במנין ע"ס [עשר ספירות] דאם כן הוא ודאי למעלה לגמרי מבחי גלגלתא.

Si tel est le cas, cela semble donc contredire ce qui est écrit ici : le niveau de Mo'ha Stima'a est l'aspect intérieur de Kéter, qui n'entre pas dans le décompte des dix Séfirot ; car, si tel est le cas, il est certainement entièrement supérieur au niveau de la Guilgalta.

אך באמת י"ל [יש לומר] דעכ"ז [דעם כל זה] אין משם סתירה למ"ש כאן כי הנה שני הדרושים דכאן ודשם מבוארים בע"ח [בעץ חיים],

Mais, en vérité, on peut dire que, malgré tout, cela ne contredit pas ce qui est écrit ici ; car les deux discours, celui-ci et celui de là-bas, sont expliqués dans Etz Chaim.

והיינו כי מ"ש ע"פ יביאו לבוש מלכות הוא על פי מה שכתוב בע"ח [בעץ חיים] (שער א"א פ"ג [פרק ג']) אשר שם מבואר דגלגלתא הוא למעלה ממו"ס [ממוחא סתימאה]

C'est-à-dire que ce qui est écrit à propos de « Qu'on apporte un vêtement royal » suit ce qui est écrit dans Etz Chaim (Sha'ar Arich Anpin, chapitre 3), où il est expliqué que la Gulgalta est au-dessus de Mocha Stima'ah,

כי הוא כתר דא"א ומו"ס [ומוחא סתימאה] הוא חכמה דא"א. וכן כתב הרמ"ז [הרב משה זכות] ר"פ אמור דפ"ח והוא מיוסד ע"פ מאמר האדר"ז [האדרא זוטא] (דרפ"ח סע"א [סוף עמוד א]).

car elle est le Kéter d'Arich Anpin, et Mocha Stima'ah est la 'Hokhma d'Arich Anpin. Le Ramaz l'écrit également au début de la paracha Emor, p. 88 ; cela se fonde sur une déclaration de l'Idra Zouta (fin de 288a).

ועפ"י [ועל פי זה] נתי' [נתבאר] מ"ש דיש מעלה במצות הנמשכים מגלגלתא יותר מבתורה הנמשכת ממו"ס [ממוחא סתימאה] ומכל מקום יש מעלה בתורה הנמשכת ממו"ס [ממוחא סתימאה] יותר מבמצות כי מו"ס [מוחא סתימאה] הוא בחי' פנימית כו'.

Sur cette base, on a expliqué ce qui est écrit : les mitsvot, qui émanent de la Gulgalta, ont un avantage sur la Torah, qui émane de Mocha Stima'ah ; néanmoins, la Torah, qui émane de Mocha Stima'ah, a un avantage sur les mitsvot, car Mocha Stima'ah est le niveau de la dimension intérieure, etc.

והנה מבואר שם בע"ח [בעץ חיים] שבתוך הגלגלת הזה יש בתוכו בחינת מוח סתום מאד מלבד מו"ס [מוחא סתימאה] דא"א כו',

Or, il est expliqué là dans Etz Chaim qu'à l'intérieur de cette Gulgalta se trouve le niveau d'un cerveau très dissimulé, distinct de Mocha Stima'ah d'Arich Anpin, etc. ;

ובפ"ד כתב שבחי' זו נמשך מבחי' רדל"א [רישא דלא אתידע] שלמעלה מגלגלתא שלא יכלה להתלבש בא"א ואחזי נהוריה בהאי רישא כו',

et au chapitre 4, il écrit que ce niveau émane du niveau de Radla (la Tête inconnaissable), qui est au-dessus de la Gulgalta et ne pouvait s'investir en Arich Anpin, mais « fit paraître Sa lumière dans cette tête », etc. ;

ושם ספ"ז ביאר דהיינו ששם מתגלה הדעת דעתיק והיא נשמה דא"א משא"כ בגלגלתא מלובש חסד דעתיק

et là, à la fin du chapitre 7, il explique que cela signifie que le Daat d'Atik s'y révèle et constitue la nechama (âme) d'Arich Anpin, tandis que dans la Gulgalta est investi le 'Hessed (bonté) d'Atik,

שהוא מבחי' ז"ת [ז' תחתונות] דעתיק והוא בחינת רוח דא"א שלמטה מבחינת נשמה כו' ע"ש, ועמ"ש בענין בחינה זו בביאור ע"פ החלצו מאתכם כו'.

qui relève des sept Séfirot inférieures d'Atik et constitue le niveau du roua'h (esprit) d'Arich Anpin, inférieur au niveau de nechama, etc. ; voyez là-bas. Voyez aussi ce qui est écrit au sujet de ce niveau dans l'explication sur « Armez-vous d'hommes parmi vous », etc.

ועיין מכ"ז [מכל זה] בספר מבוא שערים (שער שלישי ח"ב [חלק ב'] פרק ג' ד') ועייש פ"ה במ"ש וזה תבין איך לפעמים כו'

Voyez à ce sujet le livre Mavo She'arim (Sha'ar 3, Part 2, chapters 3 and 4), ainsi que le chapitre 5, où il est écrit : « Et par cela, vous comprendrez comment, parfois... », etc. ;

ע"ש, ומכ"ז [ומכל זה] יובן דאין מכ"ז [מכל זה] סתירה למ"ש כאן שהוא עפמ"ש [על פי מה שכתוב] בע"ח [בעץ חיים] שכ"ב פ"ה כנ"ל כיון דעכ"פ [דעל כל פנים] יש בגלגלתא מוח סתום מאד ונקרא חכמתא עילאה סתימאה שהוא הפנימית כתר שבכתר אשר הגלגלתא הוא בחינת חיצוניות שלו,

voyez là-bas. Tout cela permet de comprendre qu'il n'y a aucune contradiction entre ces éléments et ce qui est écrit ici, conformément à ce qui est écrit dans Etz Chaim, Sha'ar 22, chapter 5, comme indiqué plus haut. En effet, il y a malgré tout dans la Goulgulta un cerveau extrêmement caché, appelé Chochmasa Ila'ah Stima'ah (la sagesse supérieure cachée), qui est la dimension intérieure de Kéter au sein de Kéter, tandis que la Goulgulta en est le niveau extérieur.

ולכן בחי' זו אינו במנין ע"ס [עשר ספירות] כיון שהוא נמשך מבחי' רדל"א [רישא דלא אתידע] דאחזי נהורא בהאי אורא ורדל"א [ורישא דלא אתידע] הוא

C'est pourquoi ce niveau ne figure pas dans le décompte des dix Séfirot, puisqu'il procède du niveau de Radla, qui « fit apparaître la lumière dans cet avira (espace) », et Radla est

בחינה תחתונה שבמאציל שאינו במנין ע"ס [עשר ספירות] כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שמ"א פ"ג [פרק ג'], וי"ל [ויש לומר] שזהו ענין רישא וגולגלתא ומוחי שבזהר פ' אמור הנ"ל

le niveau inférieur de l'Émanateur, qui ne figure pas dans le décompte des dix Séfirot, comme il est écrit dans Etz Chaim, Sha'ar 41, chapter 3. On peut dire que c'est là le sens de « la tête, le crâne et les cerveaux » dans le Zohar, Parshas Emor, mentionné plus haut.

וגם לפי מ"ש בע"ח [בעץ חיים] שכ"ב ספ"ה יתפרש לשון הזהר היטב לפי מש"ש [מה שכתוב שם] מוחין שבו בעצמו כו' ומלבשת גם את המוחין הנקרא חב"ד [חכמה בינה ודעת] כו' ע"ש.

De plus, d'après ce qui est écrit dans Etz Chaim, Sha'ar 22, end of chapter 5, la formulation du Zohar s'explique parfaitement, conformément à ce qui est écrit là-bas : « les mo'hin qui sont en lui-même », etc., « et il enveloppe également les mo'hin appelés 'Hokhma, Bina et Daat », etc. ; voyez là-bas.

וזהו ענין רישא ומוחי שהגלגלתא מלכשתם כו'. עוד יש לומר דמש"כ [דמה שכתוב] הוא על פי מה שכתוב
בזהר הרקיע (דק"ט ע"א)

Tel est le sens de « la tête et les cerveaux », que la Goulgulta enveloppe, etc. On peut encore dire que ce qui est écrit [ici] s'appuie sur ce qui est écrit dans Zohar HaRakia (119a),

בפי הספרא דצניעותא מהאריז"ל [מהאריז"ל זכרוננו לברכה] בפ"ק [בפרק קמא] דהביא שם מ"ש באדר"ז [באדרא
זוטא] (דרי"צ ע"א) ההיא חכמה דסתימא ביה בעתיקא קדישא

dans le commentaire sur le Sifra DiTzniusa de l'Arizal, au premier chapitre, où il rapporte ce qui est écrit dans l'Idra Zuta (290a) : « Cette sagesse qui est cachée en lui, dans Atika Kadisha (le Saint Ancien) » ;

ועל זה פי' היינו בראש הא' העליון כי כחה שם בדקות והעלם גדול כו' והיינו ברדלי"א [ברישא דלא אתיידע]
ממש וע' מזה לקמז,

et à ce sujet, il explique : « C'est-à-dire dans la première tête, la plus élevée, car sa puissance y réside dans une subtilité et une grande dissimulation », etc. Cela se trouve dans Radla même ; voyez à ce sujet plus loin.

ועל דרך זה נתי' [נתבאר] כאן בענין מו"ס [מוחא סתימא] שאינו במנין ע"ס [עשר ספירות] כו' כיון שהוא
ברדלי"א [ברישא דלא אתיידע] ממש.

Et c'est dans cette perspective qu'a été expliqué ici, au sujet de Mo'ha Stima'a, qu'il n'entre pas dans le compte des dix Séfirot, etc., puisqu'il se trouve dans Radla même.

2 והנה על פי זה יש לומר גם כן הטעם דהדעת דאצילות משלים למנין ע"ס [עשר ספירות] כשאין הכתר
נמנה

Or, selon ce qui précède, on peut également expliquer pourquoi Daat d'Atsilout complète le compte des dix Séfirot lorsque Kéter n'est pas compté :

והיינו למנין ע"ס [עשר ספירות] בבחינת פנימית, דאלו בבחי' חיצוניות נמנה הכתר עצמו כדלעיל, רק בבחינת פנימית שפנימית הכתר אינו במנין ע"ס [עשר ספירות] כנ"ל ואז הדעת משלים המנין והיינו לפי שהדעת הוא בחינת פנימית

c'est-à-dire dans le compte des dix Séfirot selon leur dimension intérieure (pnimiyout). Car dans le compte selon leur dimension extérieure ('hitsoniyout), Kéter lui-même est compté, comme indiqué plus haut. Mais dans le compte selon la dimension intérieure, puisque la dimension intérieure de Kéter ne figure pas parmi les dix Séfirot, comme mentionné plus haut, Daat complète alors le compte. Cela tient au fait que Daat est le niveau de la dimension intérieure,

וכמו שנת' [שנתבאר] גם כן ע"פ ואלה המשפטים בענין משה משה לא פסיק טעמא ובביאור על פ' מים רבים ועיין בע"ח [בעץ חיים] שכ"ב פ"א אות ד' ובפע"ח [ובפרי עץ חיים] שער הלולב פ"ג [פרק ג'] בד"ה להר"ר [להרחמים רבים] יוסף מערכי,

comme cela a également été expliqué à propos de « Voici les ordonnances », au sujet de « Moché, Moché » — « la cantillation ne marque aucune séparation [entre eux] » — ainsi que dans l'explication du verset « Des eaux nombreuses ». Voir aussi Etz Chaim, Sha'ar 22, chapitre 1, section 4, et Pri Etz Chaim, Sha'ar HaLulav, chapitre 3, dans le passage commençant par « Au Rav, Rabbi Yosef Ma'aravi ».

וגם איתא בזהר הר קיע בפ"י הזהר פרשה תרומה דקס"ו ע"ב שכנגד ג' רישין דע"ק [דעתיקא קדישא] הוא באצילות בחינת חב"ד [חכמה בינה ודעת] נמצא הדעת שרשו מרדל"א [מרישא דלא אתידע] כו' ע"ש וכן משמע בע"ח [בעץ חיים] שכ"ב שם.

Il est également rapporté dans Zohar HaRakia, dans le commentaire du Zohar sur la parasha Terouma, page 166b, qu'aux trois têtes d'Atika Kadicha correspondent, dans Atsilout, les niveaux de 'Hokhma, Bina et Daat. Il s'ensuit que la racine de Daat se trouve en Radla (la Tête inconnaisable), etc. Voir là-bas. Cela ressort également de Etz Chaim, Sha'ar 22, à cet endroit.

ולכן הוא משלים למנין ע"ס [עשר ספירות] בבחינת פנימית כשאין הכתר נמנה דהיינו בחינת רדל"א [רישא דלא אתידע] שהוא בחינת פנימית הכתר שאינו במנין ע"ס [עשר ספירות] כנ"ל. ועמ"ש מענין הדעת בביאור ע"פ החלצו כו' הנ"ל.

C'est pourquoi Daat complète le compte des dix Séfirot selon la dimension intérieure, lorsque Kéter n'est pas compté, c'est-à-dire lorsque le niveau considéré est Radla, qui est la dimension intérieure de Kéter et ne figure pas parmi les dix Séfirot, comme mentionné plus haut. Voir aussi ce qui est écrit au sujet de Daat dans l'explication de « Choisissez des hommes parmi vous », etc., mentionnée plus haut.

3 והנה זה פשוט דאע"ג [דאף על גב] דשרש הדעת עליון דאצילות נמשך מלמעלה מעלה מבחינה שאינו במנין ע"ס [עשר ספירות] אעפ"כ [אף על פי כן] הוא נמנה במנין ע"ס [עשר ספירות]

Or, cela est évident : bien que la racine du Daat supérieur d'Atsilout soit attirée de très haut, d'un niveau qui n'entre pas dans le décompte des dix Séfirot, il est néanmoins compté parmi les dix Séfirot ;

כי המשכתו משם הוא ע"י כמה השתלשלות וצמצומים רבים ולכן אע"פ [אף על פי] שהמקור אינו נמנה בכלל ע"ס [עשר ספירות] מ"מ הדעת הוא נמנה כו',

car son attirance depuis cette source passe par plusieurs étapes d'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout) et de nombreuses contractions (tsimtsumim). Ainsi, bien que la source ne soit pas comptée parmi les dix Séfirot, le Daat est néanmoins compté, etc.

ועיין בע"ח [בעץ חיים] שער א"א רפ"ח ובשער כ"ה דרוש ב' סי' ט"ו ובספר מבוא שערים שער חמישי ח"א [חלק א'] פ"ח.

Voir Etz Chaim, Sha'ar Arich Anpin, début du chapitre 8 ; Sha'ar 25, Derush 2, section 15 ; et le livre Mavo She'arim, Sha'ar 5, partie 1, chapitre 8.

כי הדעת העליון כו' הוא מזלא קדישא דדיקנא דא"א כו' וכ"ה בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] בישעיה ע"פ מי מדד כו'.

Car le Daat supérieur, etc., est le mazla sacré de la barbe d'Arich Anpin, etc. ; et il en est de même dans le Likkutei Torah de l'Arizal sur Isaïe, au sujet de « Qui a mesuré », etc.

ועיין עוד בע"ח [בעץ חיים] שכ"ה דרוש בי הני"ל סי' י"ז ובלק"ת [ובלקוטי תורה (להאריז"ל)] פ' שמות ע"פ כי סר לראות ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] ר"פ ויקרא ובפ' אמור (בדף צ"ט ע"א)

Voir aussi Etz Chaim, Sha'ar 25, Derush 2, précité, sections 17 et 18 ; le Likkutei Torah de l'Arizal, Parshas Shemos, au sujet de « Car il s'était détourné pour voir » ; le Ramaz au début de Parshas Vayikra ; et Parshas Emor (à la page 99a) ;

ור"פ קרח ועמ"ש בביאור ע"פ אלה מסעי בענין חותמו של הקב"ה אמת וע' בזח"ג [בזהר חלק ג] (דקל"ו א' ודרצ"א א')

ainsi qu'au début de Parshas Korach. Voir aussi ce qui est écrit dans l'explication sur « Voici les étapes », au sujet de « Le sceau du Saint béni soit-Il est la vérité ». Voir également le Zohar, partie III (136a et 291a),

ע"פ ובדעת חדרים ימלאו. ומכ"ז [ומכל זה] יתבאר ענין הנז"ל [הנזכר לעיל] שהרצון עליון הוא בחי' חיצונית לגבי הטעם והפנימית:

au sujet de « Et par le Daat, les chambres sont remplies ». Tout cela permettra d'expliquer ce qui a été mentionné plus haut : la volonté supérieure est l'aspect extérieur ('hitsoniyout) par rapport à la raison et à la dimension intérieure (pnimiyout).

4 ב ועתה יש לבאר ענין ישראל לי ראש היינו שממשיכים הרצון עליון שבתוכו התענוג דהיינו בחינת גלגלתא וח"ס [וחכמה סתימאה] ע"י קיום רצון העליון ב"ה.

2. Et maintenant, nous pouvons expliquer le sens de « Yisrael [est] li rosh » («une tête pour Moi»): ils attirent le vouloir supérieur, qui contient le plaisir — c'est-à-dire le niveau de la Gulgalta et de la 'Hokhma cachée (sagesse) — en accomplissant le vouloir supérieur, béni soit-Il.

כי הגה יש פלסופים המכחישים בהשגחה פרטית מפני שנלאו להשיג איך יתכן בחי' רצון אצלו ית' במעשה האדם בעוה"ז וכי כלום חסר כו'

Car il est des philosophes qui nient la Providence divine particulière, parce qu'ils ne sont pas parvenus à saisir comment il pourrait y avoir en Lui, béni soit-Il, un vouloir concernant les actes de l'homme en ce monde — et Lui manquerait-il donc quelque chose ? etc.

שהרצון באדם אינו אלא למלאות מחסוריו משא"כ למעלה אנת הוא שלימותא דכולהו ומה חסר ח"ו [חס ושלום] עד שיהיה שיך רצון והשגחה אם מקיימים רצונו.

Car, chez l'homme, le vouloir ne vise qu'à combler ce qui lui manque; tandis qu'En haut, «Tu es la perfection de tous». Et que pourrait-il manquer, à D.ieu ne plaise, pour qu'un vouloir et une attention à l'accomplissement de Son vouloir puissent s'appliquer [à Lui] ?

אמנם באמת הנה כך הוא הרצון עליון להיות בחי' ביטול היש והיינו כי באמת בחינת א"ס הוא בחינת תענוג כמ"ש כי עמך מקור חיים היינו מקור התענוגים

Cependant, en vérité, tel est le vouloir supérieur: qu'il y ait le niveau de l'annulation du yesh (existence séparée). Car, en vérité, le niveau de l'Infini (Ein Sof) est celui du plaisir, comme il est écrit: «Car auprès de Toi est la source de la vie» — c'est-à-dire la source des plaisirs;

אלא שנמשך ממנו להיות תענוג מביטול היש כי מטבע הטוב להטיב כו' ואז ממילא נמשך ג"כ בחי' רצון נתאוה הקב"ה כו' (היינו כדי להיטיב כו').

mais de Lui fut attiré le fait qu'il y ait un plaisir provenant de l'annulation du yesh, car «la nature du Bien est de faire le bien», etc. Dès lors, le niveau du vouloir est également attiré par voie de conséquence: «Le Saint béni soit-Il a désiré», etc. (c'est-à-dire afin de faire le bien, etc.).

והרצון הוא תר"ך מצות תרי"ג דאורייתא עם ז' דרבנן שנקרא תר"ך עמודי אור פי' כמו העמוד שנמשך מן הגג לארץ והוא מחזיק הגג

Et le vouloir correspond aux 620 mitsvot — les 613 de la Torah et les sept des Sages — qui sont appelées «les 620 piliers de lumière». Cela signifie: à l'image du pilier qui s'étend du toit jusqu'au sol et soutient le toit;

והיינו ע"י שעומד בקרקע ולפי שהקרקע היא קשה לכן מתקיים עמידתו בטוב משא"כ כעפר תיחוח כו', et cela parce qu'il repose sur le sol; et, parce que le sol est dur, il demeure ainsi solidement en place, contrairement à ce qui se passerait sur une terre meuble, etc.

כמ"כ [כמו כן] תר"ך מצות הם העמודים הנמשכים מן הגג הוא בחי' תענוג עליון שנמשך ומתלבש בהמצות והן עצמן נשפלו למטה בקרקע עד"מ.

De même, les 620 mitsvot sont les piliers qui s'étendent depuis le toit — lequel est le niveau du plaisir supérieur, attiré et revêtu dans les mitsvot — et elles-mêmes ont été abaissées jusqu'au sol, à titre d'analogie.

דהיינו בעשיי [בעשיה] גשמיות ציצית מצמר כו' ומחמת שנעוץ סופן בתחלתן וסוף מעשה במחשבה תחלה (שהעשיי [שהעשיה] שרשה לעילא כמ"ש במ"א לכן הוא כמשל הקרקע הבריאה וחזקה שיש בכחה להחזיק העמודים כו')

C'est-à-dire dans l'action matérielle — des tsitsit en laine, etc. Et parce que « leur fin est enchâssée dans leur commencement » et que « la fin de l'action est la première dans la pensée » (car l'action a sa racine là-haut, comme il est écrit ailleurs), elle est donc comparable à un sol ferme et solide, capable de soutenir les piliers, etc.

ע"כ עמידתם בטוב ויפה ויכולים להחזיק ולקבל המשכת התענוג עליון כו' (וזהו ענין ותומכיה מאושר ע' [עיינן] בזח"א [בזהר חלק א] ד"ה ע"א ועמ"ש ע"פ והארץ הדום רגלי).

leur assise est donc bonne et solide, et elles peuvent soutenir et recevoir l'effusion du plaisir supérieur, etc. (C'est là le sens de « ceux qui la soutiennent sont déclarés heureux » ; voir le Zohar, partie I, page 8a ; et voir ce qui est écrit à propos de « La terre est l'escabeau de Mes pieds ».)

וזהו ענין מנענע ראשו שע"ז מתנענע ממילא גם המוח שבתוכו עד"מ וכך ע"י המשכת הרצון נמשך ג"כ התענוג שבתוכו

C'est là le sens de « Il hoche la tête » : par ce mouvement, le cerveau qu'elle contient se met lui aussi à bouger, pour ainsi dire ; de même, lorsque la volonté est attirée vers le bas, le plaisir qu'elle contient l'est également.

וזהו ענין יהא שמייה רבא מברך פ"י שמייה הגדול היינו בחי' א"ס שלמעלה גם מבחי' כתר שהכתר הוא הארת הסוכב

C'est là le sens de « Yehei shmei rabba mevarach » (« Que Son grand Nom soit béni ») : autrement dit, « Son grand Nom », c'est le niveau de l'Infini (Ein Sof), qui est supérieur même au niveau de Kéter, car Kéter est le rayonnement du sovev kol almin (la lumière qui entoure tous les mondes).

(ועיינן בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער השבת פכ"א וז"ל [וזה לשוננו] סעודתא דעתיקא קדישא כו' לכן נקרא קדושה זו קדושא רבא בסוד שמייה רבא עכ"ל [עד כאן לשוננו]. וע' בזהר פ' תרומה)

(Voir aussi Pri Etz Chaim, Sha'ar HaShabbos, chapitre 21. Voici ses termes : « Le repas d'Atika Kadisha, etc. ; c'est pourquoi cette sanctification est appelée Kiddusha Rabba (le grand Kiddouch), selon le mystère de "shmei rabba" ("Son grand Nom"). » Fin de citation. Voir aussi le Zohar, para-cha Terumah.)

(דקס"ה ב') ובפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] שם ועיין בזהר פ' משפטים (דק"ה א') ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם דפ"י שמו הגדול הוא בינה וע' בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער הקדישים ספ"ב [סוף פרק ב'].

(165b), ainsi que le commentaire du Ramaz à cet endroit ; voir aussi le Zohar, paracha Mishpatim (105a), et le Mikdash Melech à cet endroit, qui explique que « Son grand Nom » désigne Bina (compréhension) ; voir aussi Pri Etz Chaim, Sha'ar HaKaddishim, fin du chapitre 2.

אך כבר נתבאר זה במ"א בביאור דמזוזה מימין דהכל א' כי התגלות עתיק הוא בבינה

Toutefois, cela a déjà été expliqué ailleurs, dans l'explication de « La mezouza à droite » : tout cela ne fait qu'un, car la révélation d'Atik se trouve en Bina.

ועמ"ש ע"פ תגל נפשי באלקי ובביאור ע"פ ועתה יגדל נא בענין אם עונות תשמר י"ה אד' מי יעמוד כו' ועמ"ש ע"פ ראה אנכי.

Voir aussi ce qui est écrit à propos de « Mon âme exultera en mon D.ieu », ainsi que dans l'explication de « Et maintenant, que la puissance soit grande, je T'en prie », au sujet de « Si Tu tiens compte des fautes, Havaya, Ado-nai, qui pourrait subsister ? », etc. ; et voir ce qui est écrit à propos de « Vois, Je place devant vous ».

5 ועמ"ש עוד מענין שמו הגדול ע"פ שיר השירים אשר לשלמה ולקמן ע"פ ע"כ יאמרו המושלים באו חשבון כו'

Et voyez aussi ce qui est écrit plus loin au sujet de Son grand Nom, à propos de «Le Cantique des cantiques, qui est de Chlomo», ainsi que plus bas, à propos de «C'est pourquoi les moshlim (ceux qui parlent en paraboles) disent : "Venez à Héchbone"», etc. ;

ועמ"ש ע"פ ואלה שמות בניי [בני ישראל] ושם נתבאר דשם הוי' הוא שמו הגדול ע"ש ו י"ל [יש לומר] עוד בענין שמו הגדול עפמ"ש [על פי מה שכתוב] בפ' בשלח ע"פ וירא ישראל את ה' הגדולה שיש ב' שמות הוי' ע"ש ושמו הגדול י"ל [יש לומר]

et voyez ce qui est écrit à propos de «Voici les noms des enfants d'Israël» ; il y est expliqué que le Nom Havaya est le grand Nom ; voyez là-bas. On peut encore dire, au sujet du grand Nom, d'après ce qui est écrit dans la paracha de Bechala'h à propos de «Israël vit la grande main», qu'il y a deux Noms Havaya ; voyez là-bas. Et l'on peut dire que le grand Nom

דהיינו שם הוי' דלעילא ועמ"ש במ"א בפ"י כל פרוטה מצטרפת לחשבון גדול כו' וי"ל [יש לומר] דזהו ג"כ פ"י ועתה יגדל נא כח כו'

est le Nom Havaya d'en haut. Et voyez ce qui est écrit ailleurs sur le sens de «Chaque perouta s'ajoute pour former une grande somme», etc. On peut dire que c'est aussi le sens de «Et maintenant, que la puissance soit grande, je Te prie», etc. :

שיומשך בחי' שמו הגדול ועיין בר"ח [בראשית חכמה] שער היראה פ"א מענין זה הגדול וכדי להיות שמיה רבא מברך ונמשך למטה

que le niveau de Son grand Nom soit attiré vers le bas. Voyez aussi Reishit 'Hokhma, Cha'ar HaYira, chapitre 1, à propos de cette notion de «grand». Et afin que «Son grand Nom soit béni» et qu'il soit attiré vers le bas,

היינו ע"י שמנענע ראשו שהוא בחי' גלגלתא וממילא מתנענע ונמשך ג"כ בחי' א"ס המלוכש בו כו'. cela se fait par le mouvement de Sa tête, qui est le niveau de la Goulgalta; dès lors, le niveau de l'Infini (Ein Sof) qui y est revêtu est lui aussi mis en mouvement et attiré vers le bas, etc.

(וע' מענין הנענוע בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער הקדישים פ"ג [פרק ג'] בהג"ה [בהגהה] ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] פ' פנחס בפ"י הזהר) (דרי"כ סע"א [סוף עמוד א]). גם י"ל [יש לומר] דפ"י נענוע זה הוא ע"ד מ"ש וישע ה' אל הבל כו'.

(Voyez, sur le mouvement, Pri Etz 'Haim, Cha'ar HaKaddichim, chapitre 3, dans une note, et le Ramaz, paracha de Pin'has, dans son commentaire sur le Zohar) (fin de 220a). On peut aussi dire que ce mouvement signifie quelque chose de semblable à ce qui est écrit: «Et Havaya se tourna vers Hével», etc.

והוא כענין מ"ש במ"א בפ"י לשון צלותא שהוא לשון הטייה וכדלקמן בביאור ע"פ ע"כ יאמרו המושלים באו חשבון ע"ש.

C'est comparable à ce qui est écrit ailleurs sur le sens du mot «tslota», qui signifie inclinaison, comme il sera expliqué plus bas dans le commentaire sur «C'est pourquoi les moshlim disent: "Venez à Héchbone"»; voyez là-bas.

6 וזהו ענין הקדישים שבתפלה שהם להעלות העולמות כמו אצל הודו בין עשיה ליצירה אומרים קדיש שבזה הקדיש אנו מעלים העשיה ביצירה כמ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] שם פ"א,

Telle est la signification des Kaddichim dans la prière : ils servent à élever les mondes. Ainsi, à « Hodu », entre le Monde d'Assiya (Action) et le Monde de Yetsira (Formation), on récite le Kaddich ; par ce Kaddich, nous faisons monter Assiya dans Yetsira, comme il est écrit dans Pri Etz Chaim, à cet endroit, chapitre 1.

והיינו כי א"א להיות עליית העולמות עשיה ליצירה אלא ע"י המשכה תחלה מיצירה בעשיה וההמשכה הוא ע"י איש"ר [אמן יהא שמיה רבא] שנמשך אור א"ס שביצירה כו'

Cela signifie que l'élévation des mondes, celle d'Assiya vers Yetsira, ne peut avoir lieu que si, au préalable, un flux est attiré de Yetsira vers Assiya ; ce flux est suscité par « Amen, yehei shmei rabba », qui attire la Lumière infinie (Or Ein Sof) présente dans Yetsira, etc.,

שזהו ענין מנענע ראשו, והגם שעיקר המשכה זו דנענוע הראש הוא ע"י העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] דק"ש [דקריאת שמע] שמע ישראל כו'

ce qui correspond à « Il incline la tête ». Bien que la cause principale [de] ce flux associé à l'inclinaison de la tête soit l'élévation des mayin noukvin (eaux féminines) du Chema, « Écoute, Israël », etc.,

וכמ"ש כ"א ישראל יהיה שמך כי שרית עם אלקים שע"י בחינת ביטול היש שזהו ענין
comme il est écrit : « Mais ton nom sera Israël, car tu as lutté avec D.ieu » : c'est par le niveau de l'annulation du yesh (l'existence séparée), ce qui correspond à

כי שרית עם אלקים ע"י נמשך שישראל יהיה שמך בחינת לי ראש. מ"מ צריך לומר ג"כ בדבור יהש"ר [יהא שמיה רבא] מברך כו'.

« car tu as lutté avec D.ieu » ; par cela, est attiré le fait que « ton nom sera Israël », le niveau de li roch (« une tête pour Moi »). Néanmoins, il faut également prononcer les mots « Yehei shmei rabba mevarach » (« Que Son grand Nom soit béni »), etc.

(ויוכן עוד בפ"י וענין לי ראש עפמ"ש [על פי מה שכתוב] במדרש ויקרא רבה פ"ב [פרק ב'] ובשוחר טוב פ"ט כל מקום שנאמר לי אינו זו לעולם כו' ונתבאר הענין במ"א ע"פ וארשתך לי כו',

(La signification et la portée de li roch se comprendront davantage à la lumière de ce qui est écrit dans le Midrash Vayikra Rabbah, chapitre 2, et dans Shocher Tov, chapitre 19 : « Partout où il est dit li [à Moi], cela ne s'en va jamais », etc. Cette idée a été expliquée ailleurs, à propos de « Je te fiancerai à Moi », etc. ;

דר"ל [דרוזה לומר] לפי שענין לי רומז לבחי' מהותו ועצמותו היינו בחי' עתיק שבו דייקא נאמר לא שנית כי לית שמאלא בהאי עתיקא, וזהו פי' לי ראש שהם בבחי' ומדרגה עליונה זו דבחינת גלגלתא ומו"ס [ומוחא סתימאה] דא"א ממש שלמעלה מעלה מבחינת ז"א

c'est-à-dire que le terme li fait allusion au niveau de Son essence et de Son être même, à savoir le niveau d'Atik, au sujet duquel précisément il est dit : « Je n'ai pas changé », car « il n'y a pas de gauche dans cet Atika ». Telle est la signification de li roch : ils se trouvent à ce niveau et à ce degré suprêmes, celui de la Gulgalta et de la Mo'ha Stimaa d'Arikh Anpin proprement dit, très, très au-dessus du niveau de Zeir Anpin.

וזהו ענין העליה שנעשה ע"י ירידת הנשמה בגוף וכנ"ל שלהיות בבחינת ישראל לי ראש הוא ע"י כי שרית כו' ביטול היש דוקא. ועמ"ש ע"פ ואלה שמות שיש ב' עליות מבחינת יעקב. הא' בבחינת ישראל זוטא.

Telle est l'élévation qui s'accomplit par la descente de l'âme dans le corps. Comme indiqué plus haut, parvenir au niveau de « Israël — li roch » passe précisément par « car tu as lutté », etc., c'est-à-dire par l'annulation du yesh. Voir également ce qui est écrit à propos de « Voici les noms », selon quoi il y a deux élévations à partir du niveau de Yaakov : la première au niveau de Yisrael Zouta (Israël le petit).

הב' בבחי' ישראל סבא. ויש לפרש ענין ב' עליות אלו. הא' בבחי' גלגלתא ומוחא דז"א שנק' ישראל זוטא ונק' בחי' זו ג"כ לי ראש כי ז"א בעתיקא אחיד ותליא וגם כי בז"א

la seconde, au niveau de Yisrael Saba (Israël l'Ancien). On peut expliquer ainsi la nature de ces deux ascensions [ainsi] : la première se situe au niveau de la Gulgalta et de la Mocha de Zeir Anpin, qui est appelé Yisrael Zuta ; ce niveau est lui aussi appelé li rosh, car « Zeir Anpin est attaché à Atika et suspendu à lui », et aussi parce que, dans Zeir Anpin,

הנה מבחי' מצחא ולמעלה הוא בחי' כי לא אדם הוא כמ"ש במ"א ע"פ צאינה וראינה כו', וגם כי לפעמים עולה ז"א עד שנמשך לו הכתר מא"א [מאריך אנפין] וע"י ממש כמבואר בענין חג השבועות

depuis le niveau du front (mits'ha) et au-dessus, il s'agit du niveau de « car Il n'est pas un homme », comme il est écrit ailleurs à propos de « Sortez et voyez », etc. ; et aussi parce que, parfois, Zeir Anpin s'élève jusqu'à ce que Kéter (la Couronne) lui soit attiré depuis Arich Anpin et Atik Yomin eux-mêmes, comme il est expliqué au sujet de la fête de Chavouot ;

ולכן גם בחי' ז"א נקי לי ראש. אכן עלייה השנית שיהיה לעתיד היינו בגלגלתא ומו"ס [ומוחא סתימאה] דא"א וזהו לי ראש ממש ואפשר לומר שעלייה זו זהו ענין ישראל סבא

c'est pourquoi le niveau de Zeir Anpin est lui aussi appelé li rosh. Cependant, la seconde ascension, qui aura lieu dans les Temps futurs, atteint la Gulgalta et la Mocha Stima'ah d'Arich Anpin ; c'est là li rosh au sens propre. On peut dire que cette ascension correspond à Yisrael Saba,

כי סבא הוא בחי' עתיק יומין כו' ועלייה זו ע"ד מ"ש בספר הגלגולים ספ"י שהיה עולם האצילות עולה עד א"ק [אדם קדמון] כו' ע"ש. ואפ"ל [ואפשר לומר] שלכן נאמר לו ב"פ [ב' פעמים] ישראל יהיה שמך.

car Saba (l'Ancien) est le niveau d'Atik Yomin, etc. Cette ascension est comparable à ce qui est écrit dans Sefer HaGilgulim, fin du chapitre 17 : le Monde d'Atsilout (Émanation) s'éleva jusqu'à Adam Kadmon, etc. Voir là-bas. On peut dire que c'est pourquoi il lui fut dit deux fois : « Israël sera ton nom » :

א' ע"י המלאך (וישלה ל"ב כ"ט) ב' (שם ל"ה יו"ד) ע"י הקב"ה בכבודו ובעצמו ועמ"ש בפ"י כל האזרח בישראל ישבו בסוכות בד"ה ה' לי בעוזרי, וכ"י [וכל זה] נמשך ע"י

une fois par l'intermédiaire de l'ange (Vayichla'h, 32:29), [et] une seconde fois (ibid., 35:10) par l'intermédiaire du Saint béni soit-Il, dans toute Sa gloire et par Lui-même. Voyez aussi ce qui est écrit au sujet du sens de « Tous les indigènes d'Israël habiteront dans des soukkot », dans le discours commençant par « Havaya est pour moi parmi ceux qui me viennent en aide ». Et tout cela est attiré par l'intermédiaire de

כי שרית כו' וכמ"ש [וכמה שכתוב שם] ע"פ ואלה שמות שעליות אלו נמשכים ע"י הירידה תחלה בבחי' גלות מצרים ואז ע"י יצ"מ [יציאת מצרים] נעשים עליות אלו כו' :

« car tu as lutté », etc., comme il est écrit là-bas, à propos de « Et voici les noms » : ces ascensions sont attirées par l'intermédiaire de la descente préalable dans l'état d'exil d'Égypte ; puis, par l'Exode d'Égypte, ces ascensions se réalisent, etc.

7 ג והנה ההמשכות הם עכשיו בהעלם ולעתיד יתגלו. וזהו אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים.

3. À présent, les effusions demeurent cachées, mais, dans les Temps futurs, elles seront révélées. C'est là [le sens de]: «Je suis Havaya, votre D.ieu (Elokeichem), qui vous ai fait sortir du pays d'Égypte pour être Elokim pour vous.»

פ"י ע"ד מ"ש ושבת בשלום אל בית אבי והיה הו"י לי לאלקים שאצילות נקרא הו"י יו"ד חכמה ה' בינה וקוצו של יו"ד כתר.

Le sens est à rapprocher de ce qui est écrit: «Je reviendrai en paix dans la maison de mon père, et Havaya sera pour moi Elokim»: car Atsilout est appelé Havaya; le youd est 'Hokhma (sagesse), le hé est Bina (compréhension), et la pointe du youd est Kéter (la Couronne).

8 ואלקים הוא בחי' מל' שעיקר התהוות היש ודבר נפרד לגמרי היא ממלכות דאצילות. וזהו ענין שם אלקים המעלים להיות התהוות היש ונפרד שהן הנבראים דבי"ע מלאכים ונשמות וכמ"ש

Et Elokim est le niveau de Mal'hout (souveraineté), car c'est de Mal'hout d'Atsilout que provient principalement la création du yesh (existence créée) et de ce qui est entièrement séparé. Tel est le sens du Nom Elokim, qui voile et permet ainsi au yesh et à ce qui est séparé — les créatures de Bé-ria, Yetsira et Assiya, les anges et les âmes — de venir à l'existence, comme il est écrit,

כי שמש ומגן הו"י אלקים דשם אלקים הוא מגן ונרתק לשם הו"י שמסתיר וזהו ענין הפרסא המפסקת בין אצי' לבריאה, משא"כ באצילות ששם הוא בחי'

« Car le soleil et le bouclier, c'est Havaya Elokim » : le Nom Elokim est un bouclier et un fourreau pour le Nom Havaya, qu'il voile. Tel est le sens de la parsa (cloison) qui sépare Atsilout de Béria. En revanche, dans Atsilout, où se trouve le niveau de

גילוי אור א"ס ב"ה ונק' אצילות הו"י לשון התהוות ע"ש [על שם] ההשפעות מכתר לחכמה ומחכמה לבינה מוחין דאבא מוחין דאימא הכל בחי' גילוי אור, ופ"י והיה הו"י לי לאלקים היינו שלעתיד יהיה הו"י זה נחשב

la révélation de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il. Atsilout est appelé Havaya, terme qui désigne le fait de faire venir à l'existence, en raison des flux d'influence de Kéter (la Couronne) vers 'Hokhma (sagesse), puis de 'Hokhma vers Bina (compréhension) — les mo'hin d'Abba, les mo'hin d'Imma —, tout cela relevant de la révélation de la lumière. Le sens de « et Havaya sera pour moi Elokim » est qu'à l'époque future, cette Havaya sera considérée

כמו אלקים לפי שיתגלה בחי' א"ס שלמעלה מאצילות כמ"ש עד יעבור עמך הוי' כו' (ועמ"ש ע"פ האזינו השמים) והוא בחי' שמו הגדול.

comme Elokim, car le niveau de l'Infini (Ein Sof), qui est au-dessus d'Atsilout, sera révélé, comme il est écrit : « Jusqu'à ce que Ton peuple passe, Havaya », etc. (voir aussi ce qui est écrit sur « Écoutez, cieux »). C'est le niveau de Son grand Nom.

ובהגלות נגלות בחינה זו אז שם הוי' כאלקים חשוב לגבי גילוי עצום הזה (ועמ"ש בביאור ע"פ שובה ישראל בדי"ה איתא במ"ח במסכת יומא).

Lorsque ce niveau sera révélé, le Nom Havaya sera donc considéré comme Elokim en comparaison de cette révélation immense (voir aussi ce qui est écrit dans l'explication sur « Reviens, Israël », dans le discours qui commence par « Il est rapporté dans Michnat 'Hassidim, dans le traité Yoma »).

וזהו פי' אני הוי' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מאמ"צ [מארץ מצרים] להיות לכם לאלקים שע"י יציאת מצרים יהיה גילוי זה עד שהוי' כאלקים חשוב.

Tel est le sens de « Je suis Havaya, votre D.ieu (Elokeikhem), qui vous ai fait sortir du pays d'Égypte pour être Elokim pour vous » : par la sortie d'Égypte, cette révélation se produira, jusqu'à ce que Havaya soit considéré comme Elokim.

כי הנה יציאת מצרים ישנו בכמה מדרגות. הא' העלי' [העליה] מבי"ע לאצילות ביטול היש לאין. ואמנם באצילות ג"כ שייך בחינת יצ"מ [יציאת מצרים], כי גם אצילות הוא בבחי' מיצרים וגבולים ונקי' מדות מדת החסד כו'

Car la sortie d'Égypte comporte plusieurs niveaux. Le premier est l'élévation de Béria, Yetsira et Assiya vers Atsilout : l'annulation du yesh dans le ayin (néant). Cependant, le niveau de la sortie d'Égypte s'applique aussi à Atsilout, car Atsilout est lui aussi dans un état de métsarim (étroitesse) et de limites, et [ses attributs] sont appelés midot — la mida ('Hessed, bonté), etc. —

שהם בבחי' מדה וגבול שאם היה החסד בלי גבול לא היה עונש לרשעים כלל כו', והיינו לפי שהאורות מלוכשים בכלים שהם המגבילים לכן יש מצר עד כאן כו'.

qui sont dans un état de mesure et de limite ; car si le 'Hessed était sans limite, les méchants ne seraient jamais punis, etc. Cela tient au fait que les lumières sont revêtues de réceptacles, lesquels imposent les limites ; il y a donc une frontière, « jusqu'ici », etc.

(וזהו שכתוב] בפרקי היכלות רל"ו אלפים רבבות פרסאות הוא שיעור קומה והיינו בחינת כלים דאצילות שהן בבחינת גבול ותכלית ע' [עיינן] באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה איהו וחיוהי בשם הע"ח). משא"כ למעלה מאצילות.

(Et c'est ce qui est dit dans les Pirkei Heikhalot: «236 mille myriades de parasanges constituent la mesure de la stature» (chiour komah); cela désigne le niveau des réceptacles d'Atsilout, qui sont limités et finis. Voir Iggeres HaKodesh, le passage commençant par «Lui et Ses forces vitales», au nom d'Etz Chaim.) Il n'en va pas ainsi au-dessus d'Atsilout.

כי הנה עיקר בחינת המיצרים והגבולים זהו בעולם התיקון שהאורות מועטים והכלים מרובים ובתהו האורות מרובים מהכלים כו'

Car c'est principalement dans le Monde de Tikkoun (Rectification) que se trouve l'état de restriction et de limite: les lumières y sont peu nombreuses et les réceptacles nombreux, tandis que, dans le Tohou, les lumières sont plus nombreuses que les réceptacles, etc.

אמנם א"ס ב"ה הוא למעלה מבחינת כלים לגמרי ואין שייך בחינת מיצר וגבול ולכן בחינת עלייה מאצילות בלמעלה מאצילות נקרא ג"כ יציאת מצרים כו'.

Cependant, l'Infini, béni soit-Il, est entièrement au-delà du niveau des réceptacles; la notion de restriction et de limite ne s'applique donc pas à Lui. C'est pourquoi l'élévation d'Atsilout vers ce qui est au-dessus d'Atsilout est elle aussi appelée la Sortie d'Égypte, etc.

(וכמ"ש במ"א בביאור ע"פ אלה מסעי דלכך כל המ"ב מסעות עד ירדן יריחו נקרא הכל יצ"מ [יציאת מצרים] כי יריחו הוא בחי' ריח בגדיו בחינת מקיפים כו' שלמעלה מבחי' כלים ואור פנימי לכן עד בחי' זו נק' עדיין יצ"מ [יציאת מצרים]).

(Comme il est écrit ailleurs, dans l'explication sur «Voici les étapes»: c'est pourquoi les quarante-deux étapes, jusqu'au Jourdain, à Yeriho, sont toutes appelées la Sortie d'Égypte. Car Yeriho correspond au niveau du «parfum de ses vêtements», au niveau des lumières englobantes (makifim), etc., qui dépasse le niveau des réceptacles et de la lumière intérieure; c'est pourquoi, jusqu'à ce niveau, on parle encore de la Sortie d'Égypte.)

ולכן ג"כ כל זה נמשך ע"י בירור נה"ב [נפש הבהמית] ששרשה מעולם התהו ששם האורות מרובים כו'. וזהו ג"כ שיצ"מ [שיציאת מצרים] ישגם בצדיקים כו' ואפילו במרבע"ה [במשה רבינו עליו השלום] שהיה לו גילוי אצ"י ממש היה שייך בו מצות יצ"מ [יציאת מצרים] בכל יום והוא ע"ד הנז' [הנזכר].

C'est pourquoi, également, tout cela est attiré par le raffinement de l'âme animale, dont la racine se trouve dans le Monde de Tohou, où les lumières sont abondantes, etc. C'est aussi pourquoi la Sortie d'Égypte concerne même les tsadikim, etc.; et même pour Moché notre maître, que la paix soit sur lui, qui avait une révélation d'Atsilout même, la mitsva de [se souvenir de] la Sortie d'Égypte chaque jour s'appliquait; cela relève de l'idée évoquée plus haut.

ולקרב הדבר אל השכל בעבודה איך שייך מדרגות רבות מאד ביצ"מ [ביציאת מצרים]. הנה נת' [נתבאר] ע"פ במדבר סיני באחד לחדש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים כו'

Pour rapprocher cette idée de la compréhension dans le service divin et expliquer comment la Sortie d'Égypte comporte tant de niveaux, il a été exposé, à propos de «Dans le désert du Sinaï, le premier jour du deuxième mois, la deuxième année après leur sortie du pays d'Égypte», etc.,

דלחדש השני וכן לשנה השנית ר"ל [רוצה לומר] שצ"ל בבחינה שנית מיציאת מצרים דהיינו אחר שיהיה סור מרע גמור בתכלית אז יוכל לבא לבחי' מדבר סיני שהוא ענין צאת הנפש מנרתקה לבושי נוגה כו' ע"ש.

que «le deuxième mois», de même que «la deuxième année», signifie qu'il faut atteindre un deuxième niveau de la Sortie d'Égypte. Autrement dit, après s'être complètement détourné du mal, au plus haut degré, on peut alors accéder au niveau du «désert du Sinaï»: l'âme sort de son enveloppe, les vêtements du noga, etc. Voir là-bas.

וב' בחי' יצ"מ [יציאת מצרים] שנזכר כאן מבי"ע לאצ"י ומאצ"י למעלה זהו עוד למעלה מב' בחי' הנ"ל דהיינו שאחר צאת הנפש מלבושי נוגה שייך בחי' יצ"מ [יציאת מצרים] מבי"ע לאצ"י.

Et les deux niveaux de la Sortie d'Égypte évoqués ici — de Béria, Yetsira et Assiya vers Atsilout, puis d'Atsilout vers ce qui est au-dessus — sont encore supérieurs aux deux niveaux mentionnés plus haut. Autrement dit, après que l'âme a quitté les vêtements du noga, s'applique le niveau de la Sortie d'Égypte de Béria, Yetsira et Assiya vers Atsilout.

וענין זה בנפש כי ב"ע הוא בחי' אהבה ויראה יש מי שאוהב כו' משא"כ אצילות זהו בחינת ביטול שלמעלה מבחי' אהבה וכמו ענין השתחוואות דשמו"ע [דשמונה עשרה] הוא למעלה מבחי' ואהבת דק"ש [דקריאת שמע] כו'.

Et voici ce qu'il en est dans l'âme : Béria, Yetsira et Assiya correspondent au niveau de l'amour et de la crainte — il est quelqu'un qui aime, etc. Atsilout, en revanche, relève de l'annulation de soi (bitoul), qui dépasse le niveau de l'amour, comme les inclinaisons de la Amida, qui dépassent le niveau de « Tu aimeras » du Chema, etc.

והנה בבחי' ביטול ג"כ יש דרך כלל ב' מדרגות זה למעלה מזה ביטול היש וביטול אמיתי דח"ע [דחכמה עילאה] וכמ"ש במ"א בענין שבת תתאה ושבת עילאה

Or, dans le niveau de l'annulation de soi aussi, il existe en général deux niveaux, l'un supérieur à l'autre : l'annulation du yesh et l'annulation véritable de la 'Hokhma supérieure (Chochmah Ila'ah), comme il est écrit ailleurs à propos du Chabbat inférieur et du Chabbat supérieur,

שהם ב' בחי' ביטול הנ"ל, ועד"ז יש ג"כ הפרש בין יחוד וביטול המדות דאצי" שנק' איהו וגרמוהי חד לבחי' ביטול דח"ע [דחכמה עילאה] שנק' איהו וחיוהי חד וכמ"ש במ"א.

qui sont les deux niveaux d'annulation de soi mentionnés plus haut. Dans le même esprit, il existe aussi une différence entre l'union et l'annulation des attributs émotionnels (midot) d'Atsilout, qualifiées de « Lui et Ses réceptacles » (ihou vegarmohi) sont un, et le niveau de l'annulation de la 'Hokhma supérieure, qualifiée de « Lui et Ses forces vitales sont un », comme il est écrit ailleurs.

ועד"ז יובן ענין יצ"מ [יציאת מצרים] דמשה שהיה בו גילוי בחי' אצילות ואעפ"כ [ואף על פי כן] היה צ"ל בבחי' יצ"מ [יציאת מצרים] בכל יום דהיינו העלייה לבחי' ביטול אמיתי דחכמה עילאה ממש.

Dans le même esprit, on comprendra ce qu'est la sortie d'Égypte de Moché : bien qu'il y eût en lui une révélation du niveau d'Atsilout, il devait néanmoins vivre chaque jour la sortie d'Égypte, c'est-à-dire s'élever au niveau de l'annulation véritable de la 'Hokhma supérieure elle-même.

עוד יש לבאר ענין זה ע"ד מ"ש במ"א בענין דא מוחא לדא ודא קליפה לדא שבחי' אהבה דכי הוא חי"ך עם היותה מוחא עכ"ז [עם כל זה] נק' קליפה לגבי אהבת בכל מאדך בלי גבול כו'

On peut encore expliquer cela dans le prolongement de ce qui est écrit ailleurs à propos de « ceci est le noyau (mo'ha) de cela, et cela en est l'écorce (kelipa) » : le niveau de l'amour « car il est ta vie », bien qu'il soit un noyau, est néanmoins qualifié d'écorce par rapport à l'amour « de toute ta force », sans limite, etc. ;

וכמ"ש ג"כ ע"פ מקושש עצים שבח"י זו נקרא עדיין בגמ' [בגמרא] בזמן שאין עושין רצונו של מקום ובח"י עושין רצונו של מקום זהו בחינת ככל מאדך כו' ע"ש.

comme il est également écrit à propos de celui qui ramassait du bois : dans la Guemara, ce niveau est encore qualifié de «lorsqu'ils n'accomplissent pas la volonté du Maître du monde», tandis que le niveau de «ceux qui accomplissent la volonté du Maître du monde» est celui de «de toute ta force», etc. ; voir là-bas.

וכן בבחי' מאדך יש מדרגות אין קץ שמה שאצל זה נקי מאדך לפי שהוא למעלה מהכלי שלו הנה לגבי בחי' צדיק גדול יותר נחשב עדיין לבחי' גבול לפי ערך הכלי שלו שרחבה יותר והמאדך שלו

De même, dans le niveau de «ta force», il existe des degrés sans fin : ce qui est appelé «ta force» pour l'un, parce que cela dépasse son réceptacle, est néanmoins considéré comme limité par rapport à un tsadik plus grand, selon la capacité de son réceptacle, qui est plus vaste, et sa «force»

גבוה יותר וז"ש [וזהו שכתוב] לע"ל [לעתיד לבוא] וגבה מאד שבח"י ככל מאדך יהיה בבחי' גבוה הרבה יותר כו' וכמו שהוא באהבה כך ג"כ בביטול כי ביטול דבי"ע נקי יש וסיגים לגבי ביטול דאצי, וכעד"ז באצי עצמו כו'.

est plus élevée. C'est le sens de ce qui est écrit au sujet du monde futur : «et il sera très élevé (gavah me'od)» ; le niveau de «de toute ta force (me'odecha)» sera alors bien plus élevé, etc. Et comme il en va pour l'amour, il en va également pour l'annulation de soi : l'annulation de Béria, Yetsira et Assiya est qualifiée de yesh et de scories par rapport à l'annulation d'Atsilout ; et il en va de même au sein même d'Atsilout, etc.

וזהו ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה את כו' כי ישראל הוא בחי' לי ראש שהוא מדרגה גבוה מאד כדלעיל והי' [והיה] מהראוי שא"א להגיע לבחי' זו כ"א אחרי עומק הביטול בתכלית

Et voici [le sens de] «Et maintenant, Israël, que te demande le Nom Havaya, ton D.ieu, sinon de Le craindre», etc. : car Israël est le niveau de li rosh («une tête pour Moi»), qui est un niveau très élevé, comme indiqué plus haut ; et il aurait été logique que l'on ne puisse atteindre ce niveau qu'après avoir atteint la profondeur de l'annulation de soi, dans toute sa mesure,

שהרי בחי' זו הוא למעלה מאצי כנ"ל ואעפ"כ [ואף על פי כן] מה ה' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה כו' שהיא היראה המביאה לקיום מצותיו ית' בסור מרע ועשה טוב.

puisque ce niveau est au-dessus d'Atsilout, comme indiqué plus haut ; et pourtant, «que te demande le Nom Havaya, ton D.ieu, sinon de Le craindre», etc. : il s'agit de la crainte qui conduit à accomplir Ses mitsvot, béni soit-Il, en «s'écartant du mal et en faisant le bien».

שהן הן בחינות ראשונות דיצי"מ [דיציאת מצרים] עכ"פ שעייז ג"כ יוכלו להגיע להיות בחינת לי ראש ועיין בביוני פמ"ב).

Car ce sont là, en tout cas, les premiers niveaux de la Sortie d'Égypte ; par ce moyen également, on peut parvenir au niveau de li rosh. Voir aussi [Sefer shel] Beinonim, chapitre 42.)

וזהו אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים שעייז יצי"מ [יציאת מצרים] נמשך גילוי בחי אור א"ס שלמעלה מאצילות

Et voici [le sens de] «qui vous ai fait sortir du pays d'Égypte pour être Elokim pour vous» : par la Sortie d'Égypte est attirée une révélation du niveau de la Lumière infinie (Or Ein Sof), qui est au-dessus d'Atsilout,

והוא ענין עד יעבור עמך הוי כנ"ל ואז שם הוי שהוא בבחי אצילות יהיה נחשב בבחי שם אלקים כו' וכמ"ש יעקב והיה הוי לי לאלקים.

et c'est là le sens de «Jusqu'à ce que passe Ton peuple, Havaya», comme indiqué plus haut ; alors, le Nom Havaya, qui est au niveau d'Atsilout, sera considéré comme étant au niveau du Nom Elokim, etc., comme l'a dit Yaakov : «et Havaya sera Elokim pour moi».

9 והיינו דוקא עיי ושבתי בשלום אל בית אבי. בחינת יצחק כדכתיב צחוק עשה לי אלקים שהתגלות התענוג עליון נמשך מבחי ביטול היש לאין דהיינו בחי כי שרית עם אלקים כו'.

Et cela s'accomplit précisément par «Je reviendrai en paix dans la maison de mon père» : c'est le niveau de Yits'hak, comme il est écrit : «D.ieu a fait pour moi un rire» ; car la révélation du plaisir suprême se déploie à partir du niveau où le yesh, l'existence séparée, est annulé devant le ayin, le néant, c'est-à-dire le niveau de «car tu as lutté avec D.ieu», etc.

וזה היה ענין יעקב שיצא מבאר שבע היינו מבחי אצילות וילך חרנה בבי"ע לברר בירורים י"ב שבטים לאה ורחל שבירר כ"ז [כל זה] בזמן עשרים שנה שהיה אצל לבן חרנה.

Et telle fut l'histoire de Yaakov : il partit de Beer Chéva, c'est-à-dire du niveau d'Atsilout (Émanation), et «alla à Haran», dans Béria, Yetsira et Assiya, afin d'opérer des affinements : les douze tribus, Léa et Ra'hel ; car il affina tout cela au cours des vingt années qu'il passa auprès de Lavan à Haran.

10 ואח"כ ושבתי בשלום אל בית אבי. בחינת עליות וביטול במדרגות עליונות מבתחלה כביטול שכל בשכל גדול יותר וכביטול העלול בעילתו כו' אז והיה לי לאלקים כנ"ל וכך גם לעתיד יאמרו ליצחק

Et ensuite, «Je reviendrai en paix dans la maison de mon père»: le niveau des ascensions et de l'annulation de soi (bitoul) à des niveaux plus élevés qu'auparavant, comme l'annulation d'un intellect devant un intellect plus grand, et comme celle de l'effet devant sa cause, etc. ; alors, «[Havaya] sera Elokim pour moi», comme indiqué plus haut. De même, dans les Temps futurs, on dira à Yits'hak :

כי אתה אבינו כי יצחק הוא בחי' תענוג עליון לי [לשון] צחוק עשה לי אלקים שיתגלה מבחינת ביטול היש כי אברהם לא ידענו כו'

«Car tu es notre père» ; car Yits'hak est le niveau du plaisir supérieur, terme [apparenté à] «D.ieu m'a donné le rire (ts'hok)», qui sera révélé à partir du niveau de l'annulation du yéch ; «car Avraham ne nous a pas connus», etc. ;

כי יצחק הוא בחי' כמעלת הזהב על הכסף גבורות שלמעלה מהחסדים כו' (ועמ"ש בפ' ויצא ע"פ ושבתי בשלום ובפ' תולדות ע"פ אלה תולדות יצחק):

car Yits'hak est le niveau [qui est] comparable à la supériorité de l'or sur l'argent : les Guevourot qui sont au-dessus des 'Hassadim, etc. (Et voyez ce qui est écrit dans la paracha Vayétsé à propos de «Je reviendrai en paix», et dans la paracha Toldot à propos de «Voici les générations de Yits'hak».)

11 ד והנה אחר כך כתיב אני הו"י אלקיכם פעם ב' והוא כי כל הנ"ל בענין יציאת מצרים לצאת מן המיצרים וגבולים כל אחד וא' כפי עבודתו זהו בחי' עליות ממטה למעלה.

4. Or, par la suite, il est écrit une seconde fois : «Je suis Havaya, votre D.ieu.» Cela s'explique par le fait que tout ce qui a été dit précédemment au sujet de la Sortie d'Égypte — sortir des étroitesse et des limites, chacun selon son service divin — relève du mouvement d'élévation du bas vers le haut.

אמנם עיקר תכלית המכוון הוא להיות המשכות אור א"ס ב"ה למטה דייקא. וכמו שכתוב לא ברעש ה' ואחר הרעש אש לא באש ה'.

Cependant, le but essentiel et ultime est que la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, soit précisément attirée vers le bas. Ainsi qu'il est écrit : «Havaya n'était pas dans le tumulte ; après le tumulte, il y eut un feu ; Havaya n'était pas dans le feu.»

ופי' בזהר (פ' צו דף ל' ע"א) דרעש היינו מ"ש ותשאני רוח ואשמע אחרי קול רעש גדול.

Le Zohar explique (Parachat Tsav, page 30a) que le tumulte désigne ce qui est écrit : «Un souffle me souleva, et j'entendis derrière moi le bruit d'un grand tumulte.»

והיינו בחי' אופנים וחיות שמתנשאים ברעש גדול. ואש היינו בחי' השרפים (וע"ש מ"ש המק"מ [המקדש מלך] א"נ [אי נמי] י"ל [יש לומר] מ"ש רבי יצחק כו').

Il s'agit du niveau des ofanim et des 'hayot, qui s'élèvent dans un grand tumulte. Le feu désigne le niveau des séraphins (voir également ce qu'écrit le Mikdash Melekh : «Autre interprétation : cela peut désigner ce qu'a dit Rabbi Its'hak», etc.).

כי השרפים הם בבריאה והאש הוא לה' לעלות בבחינת אצילות. (עמ"ש בפ' בראשית בביאור ע"פ כי כאשר השמים החדשים) ואינן רק עולים.

Car les séraphins se trouvent dans le Monde de Béria (Création), et leur feu est dirigé vers Havaya, afin de s'élever au niveau du Monde d'Atsilout (Émanation) (voir ce qui est écrit dans la Parachat Beréchit, dans l'explication sur «Car, comme les nouveaux cieux») ; ils ne font que s'élever.

אבל לא נמשך על ידם בחינת אצילות למטה בבריאה ממש וזהו לא באש הוי' שאין שם הוי' שהוא אצילות נמשך למטה בהאש שלהם דהיינו עולם הבריאה.

Mais le niveau d'Atsilout n'est pas attiré vers le bas par leur intermédiaire, jusque dans Béria même. C'est là le sens de «Havaya n'était pas dans le feu» : le Nom Havaya, qui correspond à Atsilout, n'est pas attiré vers le bas dans leur feu, c'est-à-dire dans le Monde de Béria.

וכן רעש דאופנים ג"כ לא נמשך שם הוי' עי"ז למטה וזהו לא ברעש הוי'. שהרי המלאכים בקשו שתנתן להם התורה שהיא בחי' המשכות אלקות ולא נתנה להם

De même, le tumulte des ofanim ne fait pas non plus descendre le Nom Havaya ; c'est là le sens de «Havaya n'était pas dans le tumulte». En effet, les anges demandèrent que la Torah leur soit donnée — elle représente le niveau de l'attraction de la divinité vers le bas —, mais elle ne leur fut pas donnée

אלא לישראל דוקא שהם הן שיכולים להמשיך [עמ"ש מזה בפ' יתרו ע"פ זכור את יום השבת].

mais à Israël précisément, car ce sont eux qui peuvent l'attirer vers le bas. [Voir à ce sujet ce qui est écrit dans la Parachat Yitro, sur «Souviens-toi du jour du Chabbat».]

12 וגם שלמטה בעוה"ז הוא דוקא הכלי לזה ע"י ציצית ותפילין כו' כי נעוץ סופן כו'

Et c'est aussi précisément ici-bas, dans ce monde, que se trouve le réceptacle destiné à cela, grâce aux tsitsit et aux tefillin, etc., car « leur fin est enchâssée », etc. ;

וכנ"ל מענין תר"ך עמודי אור שהעמודעומד ע"ג [על גבי] קרקע דייקא כו' וכן החיות נושאות ומנושאות עם הכסא אבל לא נזכר שימשיכו למטה כו'.

comme cela a été dit plus haut au sujet des 620 piliers de lumière : le pilier repose précisément sur le sol, etc. De même, les 'Hayot « portent et sont portées » avec le Trône, mais il n'est pas dit qu'elles attirent vers le bas, etc.

13 וזהו ענין אני הוי' אלקיכם שנאמר פעם שנית אחר יצ"מ [יציאת מצרים] שהוא ענין המשכת מ"ד [מ"ד דוכריין]

ויצ"מ [ויציאת מצרים] הוא העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] ביטול היש כו'.

Et c'est là le sens de « Je suis Havaya, votre D.ieu », énoncé une seconde fois après la sortie d'Égypte : il s'agit de l'effusion des mayin doukhrin (eaux masculines), tandis que la sortie d'Égypte est l'élévation des mayin noukvin (eaux féminines), l'annulation du yesh (existence séparée), etc.

וההמשכות הן ע"י ב' בחי' מ"ע [מצות עשה] ומל"ת [ומצות לא תעשה]. ביטול היש לאין בבחי' ועשה טוב ברמ"ח מ"ע [מצות עשה] והפרדת הרע ע"י סור מרע ע"י ל"ת [לא תעשה] לא תאכל חלב כו'

Et les effusions se font par deux catégories de mitsvot : les commandements positifs et les commandements négatifs. L'annulation du yesh en ayin (néant) [se situe] au niveau de « pratique le bien », par les 248 commandements positifs ; et la séparation du mal se fait par « éloigne-toi du mal », au moyen des interdits : « Tu ne mangeras pas de 'hélev (graisse interdite) », etc.,

שהם דברים שאין להם עלייה והם פנימיים ושעטנו מקיפים וכ"ז [וכל זה] הוא ע"י בחכמה אתברירו וכן בטומאה וטהרה יש דבר שמקבל טומאה כו' ויש דבר שאינו מקבל טומאה כו'

qui sont des choses qui ne peuvent être élevées ; certaines sont intérieures, tandis que le chaatnez [est] enveloppant. Tout cela se fait par « ils sont affinés par la sagesse ». De même, en matière d'impureté et de pureté, certaines choses contractent l'impureté, etc., et d'autres ne la contractent pas, etc. ;

אלא שהוא מבחי' דעת וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] חכמה זה סדר קדשים [היינו בחכמה אתברירו כנ"ל] ודעת זה סדר טהרות [ועמ"ש מזה בביאור ע"פ שחורה אני ובפ' אחרי ע"פ לטהר אתכם כו' ועמ"ש באגה"ק [באגרת הקודש] בד"ה למה נסמכה.

mais cela relève du niveau de Daat, comme l'ont enseigné nos Sages de mémoire bénie: «'Hokhma, c'est l'ordre de Kodachim [c'est-à-dire: "ils sont affinés par la sagesse", comme indiqué ci-dessus], et Daat, c'est l'ordre de Taarot» [et voyez ce qui est écrit à ce sujet dans l'explication sur «Je suis noire», et dans la paracha d'A'harei, sur «pour vous purifier», etc.; voyez aussi ce qui est écrit dans Igueret HaKodech, dans le passage qui commence par «Pourquoi a-t-on rapproché»:

ולזאת מטהרת הטמא כו' וע' בזהר פ' פקודי (דרכ"ג ע"א) מענין חכמה ודעת ובאדר"י [ובאדרא זוטא] (דרצ"א א) ועמ"ש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] בענין דעת].

«Et c'est pourquoi elle purifie l'impur», etc. Voyez le Zohar, paracha Pekoudé (223a), au sujet de 'Hokhma et Daat, ainsi que l'Idra Zouta (291a); voyez également ce qui a été écrit plus haut au sujet de Daat].

וכללות הענין שע"י ביטול היש לאין מעורר ג"כ למעלה המשכת אין האמיתי אור הכתר ביש דאצילות

Le sens général est que, par l'annulation du yesh en ayin, on éveille également en haut l'effusion du véritable Ayin, la lumière de Kéter (la Couronne), dans le yesh d'Atsilout (Émanation);

כי על חו"ב [חכמה ובינה] כתיב להנחיל אוהבי יש קנה חכמה קנה בינה ב"פ [ב' פעמים] קנה גימטריא יש וכתוב והחכמה מאין תמצא. מכלל שהיא עצמה אינה עדיין בחי' אין.

car il est écrit au sujet de 'Hokhma et Bina: «faire hériter du yesh ceux qui m'aiment», et «Acquiers 'Hokhma, acquiers Bina» — «acquiers» (kéné) est répété deux fois, et sa valeur numérique est celle de yesh; il est aussi écrit: «Et 'Hokhma se trouve à partir de ayin.» Il en ressort qu'elle-même n'est pas encore du niveau de ayin.

וכמ"ש בזהר ח"ג [חלק ג'] (קכ"ט א') שזהו ענין מ"ש היש הוי' בקרבנו אם אין פי' אם ההארה הנמשכת להם משם הוי' הוא מבחי' יש שהוא חו"ב [חכמה ובינה] או מבחי' אין

Et comme il est écrit dans le Zohar, tome III (129a), tel est le sens de la question: «Havaya est-il parmi nous (ha-yesh), ou ayin?» — autrement dit, la lumière qui leur est attirée depuis le Nom Havaya relève-t-elle du niveau de yesh, qui est 'Hokhma et Bina, ou du niveau de Ayin

(כי מה שנמשך בחו"ב [בחכמה ובינה] שייך בחי' השגה ולכן נקרא יש. משא"כ אין הוא מה דלית מחשבה תפיסא ב"י [ביה] והעיקר הוא ההמשכה כנ"ל:

(car ce qui est attiré dans 'Hokhma et Bina relève de la compréhension et est donc appelé yesh, tandis que Ayin désigne ce qu'« aucune pensée ne peut saisir »). L'essentiel est l'attraction vers le bas, comme indiqué plus haut.

14 וענין חסדי ה'. חסד עילאה הוא רב חסד שיתגלה לע"ל [לעתיד לבוא] וזהו וחסדי מאתך לא ימוש כו' כמ"ש בזהר (ח"ג [חלק ג'] קל"ו ב').

Et au sujet des « bontés de Havaya » : le 'Hessed suprême est le grand 'Hessed, qui sera révélé dans le Temps à venir. C'est cela : « Mais Ma bonté ne se retirera pas de toi », etc., comme il est écrit dans le Zohar (Part III, 136b).

אך הכלי לזה הוא חסד דאצילות שעליו אמרו וכמה גופין תקינת לון כו' חסד דרועא ימינא כו' והוא כגופא לגבי נשמתא לבחי' ורב חסד כו'

Mais le réceptacle de cela est le 'Hessed d'Atsilout, au sujet duquel ils ont dit : « Combien de corps Tu leur as préparés », etc., « 'Hessed est le bras droit », etc. Il est comme un corps par rapport à une âme, en regard du niveau « et abondant en bonté », etc.

(ועיין באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה וילבש צדקה. ובמ"א נתי' [נתבאר] דפ"י כמה גופין תקינת לון קאי על ע"ס [עשר ספירות] דבי"ע וחסד דרועא ימינא הוא חסד שבע"ס [שבעשר ספירות] דבריאה שהוא כלי לחסד דאצילות שנק' נשמתא

(Et voyez Igueret HaKodech, le passage qui commence par « Et Il revêtit la justice ». Ailleurs, il a été expliqué que « Combien de corps Tu leur as préparés » désigne les dix Séfirot de Béria, Yetsira et Assiya, et que « 'Hessed est le bras droit » désigne le 'Hessed parmi les dix Séfirot de Béria, qui est un réceptacle pour le 'Hessed d'Atsilout, lequel est appelé l'âme (nichmeta),

כמו שהגוף הוא כלי לנשמה ועד"ז ג"כ חסד דאצילות הוא כלי לגבי רב חסד שהוא בחי' נשמתא לנשמתא כו'.

comme le corps est un réceptacle pour l'âme ; de même, le 'Hessed d'Atsilout est aussi un réceptacle par rapport au grand 'Hessed, qui est le niveau d'une âme pour l'âme, etc.)

ועדייז יש לפרש מ"ש בזהר ח"ג [חלק ג'] שם וחסד דקשוט לאו בחיי גופא אתמר אלא בחיי דנשמתא, פי' חסד דאצי נק' חיי גופא שהוא חיות ומקור לע"ס [לעשר ספירות] דבי"ע שנקרא גופא כנ"ל וחסד דאצי הוא נשמה

Dans cette optique, on peut expliquer ce qui est écrit dans le Zohar, Part III, au même endroit : « Le 'Hessed de vérité ne se dit pas de la vie du corps, mais de la vie de l'âme. » Le sens est que le 'Hessed d'Atsilout est appelé « la vie du corps », car il est la force vitale et la source des dix Séfirot de Béria, Yetsira et Assiya, qui sont appelées « corps », comme indiqué plus haut ; et le 'Hessed d'Atsilout est une âme

להן כנשמה המחיה את הגוף משא"כ בחיי רב חסד לא שייך כלל שיהיה אפי' [אפילו] נשמה לע"ס [לעשר ספירות] דבריא יצירה עשייה אלא שהוא נשמה המחיה חסד דאצי וזהו חיי דנשמתא כו' וכנ"ל שהוא בחיי נשמה לנשמתא כו').

pour elles, comme l'âme qui donne vie au corps. En revanche, il ne convient absolument pas de dire que le niveau du grand 'Hessed soit même une âme pour les dix Séfirot de Béria, Yetsira et Assiya ; il est plutôt une âme qui donne vie au 'Hessed d'Atsilout. C'est cela, « la vie de l'âme », etc., comme indiqué plus haut : il est le niveau d'une âme pour l'âme, etc.)

וענין בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה שיש ב' תורות. תורת ה' ותורתו. הנה למטה היינו תשב"כ [תורה שבכתב] ותשב"ע [ותורה שבעל פה] (ועמ"ש ע"פ נאו לוחיך בתורים).

Et au sujet de « Il prend plaisir à la Torah de Havaya, et dans sa Torah il médite » : il existe deux Torah, « la Torah de Havaya » et « sa Torah ». Ici-bas, cela désigne la Torah écrite et la Torah orale (et voyez ce qui est écrit au sujet de « Tes joues sont belles avec des rangées de bijoux »).

אך באמת הנה יש ב' תורות, והוא מ"ש בספר הבהיר (נ"א [נוסחא אחרינא] במעין חכמה) דוד המלך ע"ה [עליו השלום] היה מחבר תורה שלמעלה בהקב"ה פי' תורה שלמעלה היא ג"כ המשכות

Mais en vérité, il existe deux Torah, et c'est ce qui est écrit dans le Sefer HaBahir (selon une autre version, dans le Maayan HaHokhma) : « Le roi David, que la paix soit sur lui, reliait la Torah d'En haut au Saint béni soit-Il. » Le sens est que la Torah d'En haut consiste elle aussi en des émanations

אלא שהמה ע"פ אופן אחר לגמרי. ולא נתגלה אלא להאבות אברהם ויצחק חפרו בארות ויעקב היה עובדא שלו במקלות.

seulement, ils sont d'une tout autre nature. Cela ne fut révélé qu'aux Patriarches : Avraham et Yits'hak creusèrent des puits, et Yaakov accomplit son œuvre au moyen de bâtons.

והוא ענין אחד עם תפילין שלנו (כמבואר בזהר ויצא דקס"ב א') ואם אחד מישראל דעתה יעשה זאת לא יפעל כלום.

C'est une seule et même chose que nos téfilines (comme l'explique le Zohar, Vayetzei, 162a) ; si un membre du peuple d'Israël faisait cela aujourd'hui, il n'accomplirait rien.

וכן חנוך היה תופר מנעלים ועל כל תפירה כו' היינו מפני שהמשכתם היה כמו בתורה שלמעלה

De même, 'Hanokh était cordonnier, et chaque couture, etc. Cela tient au fait que leur attraction [du flux divin] s'opérait comme par la Torah d'En-Haut.

(ועמ"ש קצת כעין זה ע"פ וישלח יעקב וע"פ ויקח מן הבא בידו מנחה) משא"כ תורת משה שהיא מורשה קהלת יעקב היא איך ומה שימשיך כל אדם כו'

(Voyez aussi ce qui est écrit dans un sens quelque peu similaire à propos de «Yaakov envoya» et de «Il prit de ce qui se trouvait en sa main un présent.») En revanche, la Torah de Moché, qui est «l'héritage de l'assemblée de Yaakov», enseigne comment et quoi chacun doit attirer [du flux divin], etc.

(ועמ"ש ע"פ אם בחקתי תלכו ע"ש) וזהו ענין תורת ה' ובתורתו. והיא חכמה עילאה שלמעלה גם מכתר. וחכמה תתאה.

(Voyez aussi ce qui est écrit à propos de «Si vous marchez selon Mes statuts» ; voyez là-bas.) C'est là le sens de «la Torah de Havaya» et de «sa Torah» : la 'Hokhma supérieure ('Hokhma Ilaa), qui est au-dessus même de Kéter (la Couronne), et la 'Hokhma inférieure.

(ועמ"ש בפי יתרו ע"פ וכל העם רואים בענין אל תאמרו מים מים כו', ופי' וענין חכמה עילאה שלמעלה גם מכתר י"ל [יש לומר] עפמ"ש [על פי מה שכתוב] בפי' האריז"ל [האריז' זכרוננו לברכה] לספרא דצניעותא בפ"ק [בפרק קמא] והוא בזהר הרקיע)

(Voyez aussi ce qui est écrit dans la paracha Yitro, à propos de «Tout le peuple voyait», au sujet de «Ne dites pas : "Eau, eau"», etc. Le sens et la nature de la 'Hokhma supérieure, qui est au-dessus même de Kéter, peuvent s'expliquer d'après ce qui est écrit dans le commentaire de l'Ari zal sur le Sifra diTzniouta, au premier chapitre, dans le Zohar HaRakia.)

(דק"ט ע"א) שהביא שם מ"ש באדר"ז [באדרא זוטא] (דרי"צ ע"א) ע"פ אלקים הבין דרכה כו' וז"ל [וזה לשונן] א"י
[אי נמי] מקומה היינו מו"ס [מוחא סתימאה] עצמה ודרכה היינו הראש הב' שמשם יצאה למקום מו"ס [מוחא
סתימאה].

(119a), où il rapporte ce qui est écrit dans l'Idra Zouta (290a) à propos de «Dieu en a compris la voie», etc. Voici ses paroles : «Autrement, son lieu, c'est Mo'ha Stima'a elle-même, et sa voie, c'est la deuxième tête, d'où elle est sortie vers le lieu de Mo'ha Stima'a.»

וכ"ש [וכל שכן] ההיא חכמה דסתימא ביה בע"ק [בעתיקא קדישא] היינו בראש הא' העליון כי כחה שם בדקות
והעלם גדול כו' עד נמצינו למדין דמו"ס [דמוחא סתימאה] ראשיתה דיליה סתום בעתיקא

Et à plus forte raison cette sagesse qui est cachée en lui, en Atika Kadicha : elle se trouve dans la première tête, la plus élevée, car sa puissance s'y trouve avec une grande subtilité et un profond retrait, etc., jusqu'à : «Nous apprenons donc que, pour Mo'ha Stima'a, son commencement propre est caché en Atika,»

כי שם שורשה כו' עכ"ל [עד כאן לשונן], והיינו ברד ל"א ממש אשר שם העצמות העליון כמבואר שם
והובא ג"כ כ"ז [כל זה] בספר הדרת מלך על סד"צ [ספרא דצניעותא] (דרט"ז ע"ב)

« car là se trouve sa racine », etc. Fin de citation. Cela se trouve dans la Radla elle-même, où réside l'Essence suprême, comme cela est expliqué là ; tout cela est également cité dans le livre Hadrass Melech sur le Sifra DiTzniusa (216b).

וזהו ענין חכמה עילאה שלמעלה גם מכתר והיינו לפי שהיא שרש החכמה שברדל"א [שכרישא דלא אתיידע]
ממש שהוא מלי דא"ס שלמעלה מגלגלתא דא"א שהוא הכתר כו'

C'est là le sens de la 'Hokhma supérieure, qui est au-dessus même de Kéter : elle est la racine de la 'Hokhma qui se trouve dans la Radla elle-même, laquelle est la Mal'hout de l'Infini (Ein Sof), au-dessus de la Gulgalta d'Arich Anpin, qui est Kéter, etc.

וזהו ג"כ ענין הנז' [הנוכח] בביאור ע"פ כי אתה נרי בענין התורה שמקורה ושרשה הוא במו"ס [במוחא
סתימאה]

C'est également le sens de ce qui est mentionné dans l'explication sur « Car Tu es ma lampe », à propos de la Torah, dont la source et la racine se trouvent dans la Mo'ha Stima'a,

והיינו בחי' חכמה שבכתר ע"פ קבלת מהרמ"ק [מהרבי משה קורדובירן] וע"פ קבלת האריז"ל [האריז' זכרוננו לברכה] הוא הגבה למעלה במלי' דא"ס וע"ש שמקור זה נמשך בתורה שלפנינו בגשמיות נעוץ תחלתן בסופן דייקא כו'.

c'est-à-dire le niveau de la 'Hokhma en Kéter, selon la Kabbale du Ramak (Rabbi Moché Cordovero) ; et, selon la Kabbale de l'Ari Zal, elle se trouve bien plus haut, dans la Mal'hout de l'Infini. Voyez là-bas : cette source se prolonge dans la Torah qui est devant nous, dans la matérialité, car « leur commencement est précisément enchâssé dans leur fin », etc.

15 והנה כנגד ב' בחי' שנתבאר שיש חסד דקשוט שיתגלה לעי"ל [לעתיד לבוא] וכן תורת ה' והכלי לזה הוא בחי' גמ"ח [גמילות חסדים] ותורה צוה לנו כו'

Or, correspondant aux deux niveaux qui ont été expliqués — le 'Hessed de vérité qui se révélera dans le Temps à venir, ainsi que la Torah de Havaya —, le réceptacle à cet effet est le niveau des actes de bonté (gemilout hassadim) et de « La Torah [que Moché] nous a ordonné », etc. —

כנגד זה נאמר בפ' ציצית ב"פ [ב' פעמים] אני הו"י אלקיכם. הא' נגד הכלי והב' נגד מה שיתגלה לעי"ל [לעתיד לבוא] בחי' חסד דקשוט ותורת ה'.

En correspondance avec cela, dans le passage des tsitsit, il est dit deux fois : « Je suis Havaya, votre Dieu » : la première fois correspond au réceptacle, et la seconde à ce qui se révélera dans le Temps à venir, le niveau du 'Hessed de vérité et de la Torah de Havaya.

ולכן נאמר פסוק זה בפ' ציצית דוקא כי בציצית יש ב' בחי' המשכת ל"ב חוטין ל"ב נתיבות חכמה והטלית שהוא המקיף שרומזין לשני בחי' תורה ומצות והם כלים להמשכת הנ"ל:

C'est pourquoi ce verset figure précisément dans le passage des tsitsit : car les tsitsit comportent deux niveaux — l'effusion des trente-deux fils, correspondant aux trente-deux sentiers de la 'Hokhma, et le talit, qui est l'enveloppant [vêtement] —, lesquels font allusion aux deux niveaux de la Torah et des mitsvot, et constituent des réceptacles pour l'effusion mentionnée plus haut.

16 ה ולתוספת ביאור מעט בענין שנאמר ב"פ [ב' פעמים] אני הו"י אלקיכם. הנה מתחלה יש להקדים מ"ש בזהר פ' וישלח דף קע"ד א' כמה דקב"ה [דקודשא בריך הוא] לזמנין אתקרי הו"י ולזמנין אתקרי אלקים. ה"נ [הכי נמי] לזמנין אקרי ישראל.

5. Et, pour apporter un léger complément d'explication au sujet du fait que «Je suis Havaya, votre D.ieu» est dit deux fois, il faut d'abord rappeler ce qui est écrit dans le Zohar, parachat Vayichla'h, page 174a: «De même que le Saint béni soit-Il est parfois appelé Havaya et parfois Elokim, de même, lui aussi est parfois appelé Israël...»

17 ולזמנין אקרי יעקב. וכלא בדרגין ידיען. והענין כמ"ש במ"א ע"פ ויברא את האדם בצלמו בצלם אלקים et parfois il est appelé Yaakov ; tout cela relève de niveaux connus.» Le sujet est le suivant, comme il est écrit ailleurs à propos du verset : «Et Il créa l'homme à Son image, à l'image de D.ieu»:

ב"פ [ב' פעמים] בצלם כנגד ב' בחי' שיש בנשמה הא' המתפשטת ומתלבשת בגוף כו' ובחי' הב' היא בחי' הנשמה שעומדת למעלה בבחי' מקיף כו'.

L'expression «à l'image» apparaît deux fois, correspondant aux deux niveaux présents dans l'âme : le premier se déploie et s'investit dans le corps, etc. ; le second est le niveau de l'âme qui demeure au-dessus, sous forme de lumière englobante (makif), etc.

וזהו ג"כ ב' השמות דיעקב וישראל שהן כנגד ב' בחי' הנ"ל שבנשמה. ושרשן מב' שמות הו"י אלקים ועיין בזהר ר"פ במדבר.

Ce sont aussi les deux noms Yaakov et Yisrael, qui correspondent aux deux niveaux de l'âme mentionnés plus haut ; leur racine se trouve dans les deux Noms Havaya [et] Elokim. Voir le Zohar, au début de la paracha Bamidbar.

18 והנה נודע ענין יחוד הו"י אלקים וכמ"ש לעיל פ' וארא ע"פ וידבר אלקים כו' אני הו"י ע"ש.

Or, le thème de l'union de Havaya et d'Elokim est connu, comme il est écrit plus haut, dans la paracha de Vaéra, à propos de «Et Elokim parla», etc., «Je suis Havaya» ; voir là-bas.

וכך נמשך גילוי אלקות מבחי' הנשמה שלמעלה מן הגוף בתוך הנשמה המלובשת בגוף וכמ"ש גבי חברי דניאל

De même, une révélation de la divinité est attirée du niveau de l'âme qui se tient au-dessus du corps vers l'âme revêtue dans le corps, comme il est écrit au sujet des compagnons de Daniel :

אבל חרדה גדולה נפלה עליהם וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] משום דמזליהו חזי שחלק הנשמה שלמעלה מהגוף נק' מזל ע"ש שממנו נוזל ונמשך בחלק הנשמה שבגוף, וזהו לא יקרא שמך יעקב

« Mais une grande terreur s'abattit sur eux » ; et nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Parce que leur mazal avait vu. » Car la partie de l'âme qui se tient au-dessus du corps est appelée mazal, puisqu'à partir d'elle [la lumière] s'écoule (nozel) et est attirée dans la partie de l'âme qui se trouve dans le corps. Et c'est le sens de : « Ton nom ne sera plus appelé Yaakov,

כי אם ישראל יהיה שמך שמאיר ונמשך מבחי ישראל בבחי יעקב ועמ"ש כפ' בלק ע"פ לא הביט און ביעקב כו' שבשבת הוא גילוי ובחי ישראל ממש.

mais Yisrael sera ton nom » : la lumière de Yisrael brille et est attirée du niveau de Yisrael vers le niveau de Yaakov. Voir aussi ce qui est écrit dans la paracha de Balak, à propos de « Il n'a pas vu d'iniquité en Yaakov », etc. : le Chabbat, il y a révélation du niveau de Yisrael lui-même.

19 וזהו אני הוי' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים פי' ע"י ששם הוי' נמשך להיות הוא ממש אלקיכם

Et c'est [le sens de] « Je suis Havaya, votre D.ieu (Elokeichem), qui vous ai fait sortir du pays d'Égypte » : cela signifie que le Nom Havaya est attiré vers le bas, de sorte qu'il soit lui-même votre Elokim,

שיאיר בבחי גילוי בשם אלקים ועי"ז מאיר בחי ישראל ממש בבחי יעקב ועי"ז נמשך להיות יציאת מצרים לצאת מהמצרים וגבולים המסתעפים מההסתר דשם אלקים כו',

afin qu'il brille de manière révélée dans le Nom Elokim ; ainsi, le niveau de Yisrael lui-même brille au niveau de Yaakov ; et ainsi est attirée la sortie d'Égypte, qui consiste à sortir des étroitesse et des limites issues de la dissimulation du Nom Elokim, etc. ;

שמחמת התגלות שם הוי' נמשך יצ"מ [יציאת מצרים] להיות כלה שארי ולבכי כו', וזהו להיות לכם לאלקים.

car, du fait de la révélation du Nom Havaya, la sortie d'Égypte est attirée vers le bas, de sorte que « ma chair et mon cœur défont », etc. Et c'est là « afin d'être pour vous Elokim ».

והענין דהנה מבואר באדרא דנשא (דקל"ח ב') ובפ"י האריז"ל [הארי"י זכרוננו לברכה] שם שכשנאמר ב' שמות הוי' בפסוק א' אזי חד רומז לז"א וחד לע"ק [לעתיקא קדישא].

Voici ce qu'il en est : il est expliqué dans l'Idra de Nasso (138b), ainsi que dans le commentaire de l'Arizal à cet endroit, que lorsque deux Noms Havaya figurent dans un même verset, l'un fait allusion à Zeir Anpin et l'autre à Atika Kadicha.

וכמ"כ [וכמו כן] הפ"י גם כאן בפסוק זה דאני הוי' שנאמר תחלה היינו ז"א דאצילות אשר הוא אלקיכם שנמשך בגילוי בשם אלקים הוא מלי' דאצילות והיינו ע"י התומ"צ [התורה ומצות] שע"י ממשיכים גילוי שם הוי' ממש.

De même, le sens de ce verset est le suivant : « Je suis Havaya », énoncé en premier, désigne Zeir Anpin d'Atsilout (Émanation), qui est votre Elokim, attiré vers le bas et révélé dans le Nom Elokim, lequel est Mal'hout (souveraineté) d'Atsilout ; cela se réalise par la Torah et les mitsvot, grâce auxquelles on attire vers le bas la révélation du Nom Havaya lui-même.

20 ועכ"ז [ועם כל זה] התומ"צ [התורה ומצות] הם רק בחי' כלים לגילוי תורת ה' ורב חסד שיתגלה לע"ל [לעתיק לבוא] דהיינו בחינת שם הוי' הב' שהוא בחי' ע"ק [עתיקא קדישא] ולגבי גילוי זה נקי שם הוי' דז"א רק כמו שם אלקים כו'.

Néanmoins, la Torah et les mitsvot ne sont que des réceptacles pour la révélation de la Torah de Havaya et du rav 'hessed (l'abondance de bonté) qui se dévoileront dans les Temps futurs, c'est-à-dire du niveau du second Nom Havaya, qui est le niveau d'Atika Kadicha ; et, par rapport à cette révélation, le Nom Havaya de Zeir Anpin n'est considéré que comme le Nom Elokim, etc.

21 וז"ש [וזהו שכתוב] להיות לכם לאלקים כלומר שע"י יציאת מצרים יומשך גילוי בחי' סוכ"ע שהוא בחי' ע"ק [עתיקא קדישא] שלגבי גילוי זה נקי הגילוי דהוי' דז"א רק בחי' אלקים בחי' ממכ"ע [ממלא כל עולמין].

Et c'est ce qui est écrit : « pour être Elokim pour vous » : c'est-à-dire que, par la sortie d'Égypte, sera suscitée une révélation du niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), qui est le niveau d'Atika Kadicha ; par rapport à cette révélation, la révélation du Havaya de Zeir Anpin n'est appelée que le niveau d'Elokim, le niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin).

ואח"כ נאמר אני הו"י אלקיכם פ"י שם הו"י דעתיק יאיר ויתגלה ממש בז"א דהיינו להיות הו"י ממש אלקיכם בבחי' גילוי, וכנ"ל בענין

Et ensuite, il est dit : « Je suis Havaya, votre D.ieu (Elokeichem) » : cela signifie que le Nom Havaya d'Atik brillera et sera véritablement révélé dans Zeir Anpin, c'est-à-dire que Havaya lui-même soit Elokeichem de manière révélée ; comme cela a été mentionné plus haut au sujet de

יחוד ב' שמות הו"י אלקים דז"נ [דזעיר אנפין ונוקבא] דאצ"י שהיחוד הוא שלא יהי' [יהיה] שם אלקים מסתיר אלא דשם הו"י ית גלה ממש להיות הו"י ממש אלקיכם.

L'union des deux Noms, Havaya [et] Elokim, de Zeir Anpin et de Noukva d'Atsilout (Émanation) : cette union consiste en ce que le Nom Elokim ne fasse pas écran, mais que le Nom Havaya soit véritablement révélé, de sorte que Havaya lui-même soit Elokeichem.

22 וכך עדי"ז למעלה יותר שז"א נק' שם אלקים לגבי ע"ק [עתיקא קדישא] שנקרא הו"י וזהו ענין שמו הגדול וא"כ ג"כ פ"י אני הו"י אלקיכם שלא יהיה בחי' הכלים דז"א מסתירים על גילוי ע"ק [עתיקא קדישא] שהוא בחי' סוכ"ע

Et ainsi, selon le même principe, à un niveau supérieur encore : le Zeir Anpin est appelé le Nom Elokim par rapport à Atika Kadicha, qui est appelée Havaya ; c'est là le sens de Son grand Nom. Dès lors, le sens de « Je suis Havaya, votre D.ieu » est également que les réceptacles du Zeir Anpin ne voilent pas la révélation d'Atika Kadicha, qui est le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin),

כי אם בחי' סוכ"ע יומשך ויאיר בגילוי ממש כו' ועמ"ש במ"א ע"פ לעשות הישר בעיני ה' אלקיך וע"פ וידעת היום כו' כי הו"י הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת כו' :

mais plutôt que le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes soit attiré vers le bas et brille dans une révélation effective, etc. Voyez aussi ce qui est écrit ailleurs au sujet de « faire ce qui est droit aux yeux de Havaya, votre D.ieu », et au sujet de « Sache aujourd'hui », etc. : « que Havaya est Elokim dans les cieux au-dessus et sur la terre en dessous », etc.

23 וי"ל [ויש לומר] עוד דהנה נודע שבכתר יש ב' בחי' ע"י [עתיק יומין] וא"א והנה פ"י להיות לכם לאלקים ודאי

On peut encore expliquer ainsi : il est connu qu'en Kéter (la Couronne), il y a deux niveaux, Atik Yomin et Arich Anpin. Or, le sens de « être Elokim pour vous » s'applique certainement

היינו גם נגד התגלות בחי' א"א. שע"ז אמרו דז"א בעלותו לגבי עתיקא דהיינו א"א שנק' ג"כ עתיקא כנודע. כאלקים חשוב.

également à la révélation du niveau d'Arich Anpin ; car c'est à ce sujet qu'ils ont dit que Zeir Anpin, lorsqu'il s'élève par rapport à Atika — c'est-à-dire Arich Anpin, qui est également appelé Atika, comme on le sait — « est considéré comme Elokim ».

אך שיהיה אני הו"י אלקיכם שיתגלה שם הו"י דא"א ממש בז"א להיות הגילוי בז"א ממש מבחי' א"א. הנה צ"ל ההמשכה מלמעלה יותר.

Mais pour qu'il y ait « Je suis Havaya, votre D.ieu » — c'est-à-dire que le Nom Havaya d'Arich Anpin lui-même se révèle dans Zeir Anpin, de sorte que la révélation en Zeir Anpin même provienne du niveau d'Arich Anpin —, il faut que l'influx descende d'un niveau encore supérieur.

24 וכמו יחוד שם הויה אלקים דזו"נ [דזעיר אנפין ונוקבא] הוא ע"י ההמשכה מאו"א [מאבא ואימא] כו', וכך עד"ז שיהיה גילוי א"א ממש בשם אלקים דלעתיד דהיינו בז"א הוא ע"י המשכה גדולה ועצומה מבחי' עתיק ממש שלמעלה מא"א [מאריך אנפין].

Et de même que l'union des Noms Havaya [et] Elokim de Zeir Anpin et de Noukva s'opère par l'effusion venant d'Abba et Imma, etc., de même, pour que se révèle Arich Anpin lui-même dans le Nom Elokim du Temps futur, c'est-à-dire dans Zeir Anpin, il faut une effusion grande et immense provenant du niveau d'Atik lui-même, qui est au-dessus d'Arich Anpin.

וע"ד מ"ש במ"א בענין הפך ים ליבשה שעלמא דאתכסיא יאיר בגילוי גמור ממש בעלמא דאתגליא הוא ע"י שנמשך מבחי' כי גאה גאה שלמעלה מבחי' סוכ"ע כו'.

Cela correspond à ce qui est écrit ailleurs au sujet de « Il transforma la mer en terre sèche » : le monde caché (alma de'iskasya) brillera dans une révélation absolument complète au sein du monde révélé (alma de'isgalya), et cela par une effusion venant du niveau de « car Il est hautement exalté », qui est au-dessus du niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), etc.

ועד"ז נאמר כאן תחלה להיות לכם לאלקים ואח"כ ע"י גילוי בחי' עתיק ממש נאמר אני הו"י אלקיכם כו' :

De même, il est dit ici d'abord : « pour être Elokim pour vous », puis, grâce à la révélation du niveau d'Atik lui-même, il est dit : « Je suis Havaya, votre D.ieu », etc.

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likutei-torah/shelach/17/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak